

novinky z radnice

foto: Blažej Víttek

mesto Trnava ■ ročník XXI ■ číslo 9 ■ október 2010

Samota čísiel

Zaujali ma dve správy koncom leta. Z Japonska a z Grécka. V oboch krajinách zistili, že stovky evidovaných starších ľudí poberajúcich dôchodok už vlastne nežijú či neexistujú. Nič nové pod slnkom. Už klasik literatúry písal o mŕtvych dušiach. Iná paralela je na zamyslenie. Ľudia sú v systéme, v ktorom sú vnímaní, posudzovaní i vyplácaní pomocou štatistiky, vlastne iba číslami. Najčastejšie, ako v prípade spomínaných krajín, s konečnou nulovou hodnotou. Číslo pre evidenciu štátu či zárobok príbuzných. Trápnym koniec existencie ľudského života. A nielen jeho. Aj systému, ktorý ani nepostrehol stratu. Vlastne ho to okrem zvýšených nákladov ani zvlášť netrápi. Civilizácia, ktorá dospela od živého spoločenstva ľudí k počítaniu hláv len kvôli daniam alebo obavám z toho, či bude na dôchodky, mi nepripadá obzvlášť civilizovaná. Tam, kde nikto nikomu nechýba, kde si nikto nevšímne prázdne miesto po susedovi či priateľovi, kde rodina nemá potrebu dôstojne pochovať svojho člena, je ťažké žiť. Bez vzťahov a väzieb, bez detí a starých ľudí je národ iba prázdnu formou. O to naivnejšie sú očakávania, že systém či štát nás sám osebe zachráni. Tradícia i kultúra hovoria o opaku. Existencia každého z nás sa potvrdzuje iba v spoločenstve s ľuďmi, s ktorými zdieľame tak praktické, ako i presahujúce roviny života. Iba v žitom spoločenstve rešpektujúcich sa ľudí, v rodine, spolku, komunite sa stáva jedinec osobou a iba takéto spoločenstvo vďaka pamäti môže uchovať úctu i význam človeka. Dokonca cez rozprávanie i presah ponad fyzické odlúčenie. Nie číslo na papieri, nie štatistika. Konkrétni ľudia, ktorí vďaka odovzdanej skúsenosti zostávajú v pamäti i medzi nami. Tak sa vytvára priestor pre skutočnú spoločnosť, pre úctu i dôstojný život jednotlivca i národa.

V takom spoločenstve deti ani starci nie sú na príťaž, ale sú dôležitou súčasťou prítomnosti i budúcnosti. Úcta a múdrosť, nádej a viera, námaha i nadhľad po celé stáročia pomáhali európskej i slovenskej kultúre v konfrontácii s inými. Zdá sa, že túto cestu pomaly opúšťame.

Uverili sme číslam a papieru. Tomu, čo sa oplatí, čo je napísané. V tejto matematike života je otázkou času, kedy sa každý z nás zmení na číslo.

S postupne klesajúcou hodnotou. Večnosť nám tak ako v Japonsku či v Grécku môžu na krátku dobu zabezpečiť ešte najbližší.

Ak budú takí šikovní, že nás podržia v štatistike pre vylepšenie si vlastného príjmu.

Trnava druhá v súťaži Hlavné mesto biodiverzity

Trnava získala druhé miesto v súťaži Hlavné mesto biodiverzity 2010, ktorú vyhlásilo slovenské Regionálne environmentálne centrum v rámci medzinárodného projektu Podpora ochrany prírody a biodiverzity v mestských oblastiach: Európska cena Hlavné mesto biodiverzity. Slávnostné vyhlásenie výsledkov sa uskutočnilo 9. septembra v Zichyho paláci v Bratislave.

Jednou z aktivít tohto projektu je motivácia mestských samospráv k ochrane prírody a biodiverzity. Víťazom sa malo stať mesto, ktoré na seba prevzalo najväčšie záväzky v oblasti biodiverzity, najlepšie sa stará o verejnú zeleň, revitalizáciu riek alebo obnovu iných dôležitých biotopov, ochranu hniezd vtákov v starých budovách a zodpovedne posudzuje otázky ochrany prírody a krajiny v plánovacích procesoch. Hoci má Trnava veľmi nepriaznivé podmienky na zakladanie lesoparkov a rozširovanie prírodných lesných porastov, čo ju v tejto súťaži automaticky znevýhodňovalo, vysoké hodnotenie získala za aktivity mestskej samosprávy v oblasti ochrany jestvujúcej zelene, obnovu porastov v mestských parkoch, ale aj za celkom novú výsadbu v meste, a tiež za údržbu zelene.

Slovenské mestá súťažili v troch kategóriách podľa počtu obyvateľov. Na prvom mieste sa pred Trnavou umiestnila Nitra a celkovým víťazom súťaže sa stali Želiezovce, ktoré zvíťazili aj vo svojej kategórii miest do 10 tisíc obyvateľov nielen za aktivity samosprávy v ochrane prírody, ale aj za pozoruhodné projekty na ochranu drevín v meste.

Zúčastnené mestá a obce boli hodnotené na základe vyplneného dotazníka, ktorý obsahoval 44 otázok zoskupených do piatich tematických okruhov: Územná a druhová ochrana, Zeleň vo vašom sídle, Voda, lesy a poľnohospodárstvo, Plánovacie nástroje a organizácia, Vzťahy s verejnosťou a environmentálne vzdelávanie, spolupráca. Hodnotenú boli nielen odpovede na konkrétne otázky, ale v každom tematickom kruhu aj dva realizované projekty po r. 2005.

Práve za maximálny počet realizovaných projektov (desať) bolo možné získať až 50 percent bodov. Mestu Trnave bolo započítaných sedem projektov: Obnova vysokej zelene v niektorých parkoch mesta Trnavy (r. 2006), Park za daňovým úradom (r. 2009 – 2010), Ozelenenie verejného priestranstva na Hlbokej ulici (r. 2006), MÚSES – aktua-

lizácia dokumentu 2008, Digitalizácia pasportu zelene mesta Trnavy (r. 2001 – 2010), Vyhrňme si rukávy (r. 2004 – 2009), Zavádzanie separovaného zberu na ZŠ, MŠ a MsÚ (r. 2007 – 2009).

Najväčšie bodové straty utrhlo naše mesto v tematickom okruhu Voda, lesy a poľnohospodárstvo, kde dokonca nemalo možnosť preukázať aktivity ani v jednom projekte. Táto skutočnosť vyplýva predovšetkým z geografickej polohy mesta – v centre Podunajskej pahorkatiny, kde bolo bezprostredné prírodné okolie mesta nahradené vysoko produkčnou poľnohospodárskou pôdou.

Hodnotenie vyplnených dotazníkov Národným poradným výborom sa uskutočnilo pod dohľadom bývalého Ministerstva životného prostredia.

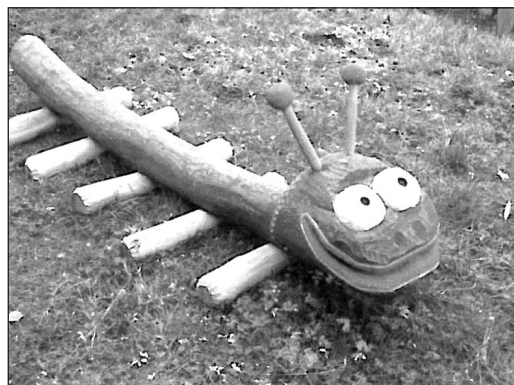
Súťaž sa súčasne uskutočňovala aj v Nemecku, Francúzsku, Španielsku a Maďarsku. Najinšpiratívnejšie príklady ochrany a zveľaďovania biodiverzity zo súťaže budú spracované v publikácii, ktorá by mala vyjsť v tlačenej aj elektronickej podobe koncom tohto roka.

-red-, foto: -eu-

Ďalšie ihrisko pre deti pribudne Na hlinách

Lesná cestička je názov nového oddychového priestranstva, ktoré začal v auguste budovať odbor investičnej výstavby mestského úradu v obytnom súbore 6 Na hlinách.

Motív lesnej cestičky sa tu prenáša aj na drobnú architektúru. Vybudovaný bbude nový chodník zo zámkovej dlažby, popri asfaltovom chodníku budú osadené nové lavičky s operadlom, pri nich odpadkové koše. Verejné osvetlenie má byť kompletne zrekonštruované a doplnené novými stožiarňami. Pod novo vysadeným listnatým stromom bude umiestená kruhová lavica. Hracie prvky sú určené pre menšie deti, ktoré tu budú môcť skúšať svoju šikovnosť v lození na stonožke, na preskakovačke

a hojdať sa na strunových hojdačkách – veвериčkách. Lesný kolorit doplní soška sovy a vyhliadková veža – posed určený na pozorovanie lesných zvierat. Všetky prvky drobnej architektúry sú z agátového dreva s dlhou životnosťou. Jestvujúce i novo vybudované plochy dotvorí nová výsadba.

Táto investičná aktivita je súčasťou veľkého projektu humanizácie Na hlinách, ktorý mestská samospráva postupne zrealizuje vo všetkých šiestich obytných súboroch sídliska. Náklady na realizáciu tejto časti projektu sú približne 65 tisíc eur.

-red-

Rekultivácia skládky odpadu v Boleráze

Mesto Trnava uzatvorilo s Ministerstvom životného prostredia SR Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na realizáciu projektu Skládky odpadu Boleráz – rekultivácia v rámci Operačného programu Životné prostredie. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou, Kohéznym fondom.

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu predstavujú sumu 3 665 467,42 eur. Ministerstvo na realizáciu aktivít projektu poskytne mestu nenávratný finančný príspevok do výšky 3 482 194,05 eur. Mesto sa na spolufinancovaní projektu podieľa sumou vo výške 5% z celkových oprávnených výdavkov a úhradou všetkých prípadných neoprávnených výdavkov na projekt.

Cieľom projektu je znížovanie a eliminácia negatívnych vplyvov na životné prostredie uzatvorením a rekultiváciou skládky odpadov v obci Boleráz. Rekultiváciou skládky dôjde k zlepšeniu životného prostredia dotknutého i okolitého územia. Zamedzená bude aj možnosť kontaminácie povrchových a podzemných vôd v okolí skládky. Povrch skládky bude po úpravách a zriadení krycej a rekultivačnej vrstvy zatravnovaný. Po obvode areálu skládky bude vysadená hygienicko-izolačná zeleň, čo bolo aj jednou z požiadaviek Obvodného úradu životného prostredia v Trnave. Ukončenie realizácie projektu sa predpokladá vo februári 2012.

operačný program | životné prostredie

*Investícia
do Vašej budúcnosti*
Kohézny fond

Dopravné obmedzenia na Nitrianskej ulici

Výstavba na Nitrianskej ulici – ceste I/51, ktorej investorom je Slovenská správa ciest, sa dostala do záverečnej etapy. V súčasnosti prebiehajú práce na IV. úseku od križovatky Nitrianska – Priemyselná po čerpaciu stanicu pri vstupe do mesta. V čase uzávierky tohto vydania mal na kontrolný deň severného obchvatu a Nitrianskej ulice prísť aj minister dopravy SR Ján Figeľ.

Hotové sú prekládky inžinierskych sietí (kanalizácia, vodovod, vedenie vysokého napätia, atď.). Zrealizovala sa aj rekonštrukcia verejného osvetlenia. Na telese komunikácie prebehli búracie práce a stavia sa nová konštrukcia vozovky. Posledná vrstva asfaltovo-betónového krytu bude položená v priebehu nasledujúcich týždňov. Práce sa potom presunú na výjazd z mesta a doprava vychádzajúca z mesta bude presmerovaná na zrekonštruovanú časť.

■ Naďalej zostávajú v platnosti dopravné obmedzenia v tejto lokalite a aj presmerovanie trás liniek autobusovej dopravy:

■ Nitrianska ulica je jednosmerná v smere von z mesta, Priemyselná je prístupná aj z Nitrianskej ulice, ale výjazd na Nitriansku je možný len doprava.

■ Dopravná obsluha areálov pri SAD je možná z Nitrianskej len pri výjazde z mesta a z areálov sa dá použiť už zrekonštruovaná časť štvorpruhu.

- Bulharská ulica a Zelenečská ulica sú naďalej hlavné obchádzkové trasy.
 - Autobusy smerujúce do mesta majú svoju zastávku na Mikovíniho ulici a v opačnom smere na Nitrianskej ulici.
 - Naďalej zostáva uzavretá vetva juhovýchodného obchvatu na vstupe do mesta.
 - Ak sa chcú vodiči vyhnúť čakaniu na vstupe do mesta (ľavé odbočenie z privádzäca na Mikovíniho ulicu) a nepotrebujú ísť do južnej priemyselnej lokality, odporúčame použiť juhovýchodný obchvat a dostať sa do mesta cez Zavorskú a Bernolákovu ulicu. Vodiči sú povinní riadiť sa prenosným dopravným značením.
- Termín ukončenia prác je november 2010. Ďakujeme za pochopenie a trpezlivosť. -r-

Nitrianska bude hotová v určenom termíne

Minister dopravy pôšt a telekomunikácií SR Ján Fígel' v piatok 24. septembra predpoludním ukončil v Trnave svoj pracovný výjazd. Po krátkom rozhovore s primátorom Štefanom Bošnjákom a viceprimátorom Vladimírom Butkom sa uskutočnil brífing pre novinárov. Minister na ňom potvrdil, že ukončenie prác na Nitrianskej ulici sa zrealizuje v stanovenom novembrovom termíne.

Podľa harmonogramu pokračujú aj práce na severnom obchvate a začiatkom jari 2012 by mala byť dokončená jeho tretia etapa. Ján Fígel' nepredpokladá, že by finančná a hospodárska kríza ohrozila plánovaný priebeh prác. Podľa jeho slov si po rokovaníach s predstaviteľmi mesta a oboznámení sa s celou situáciou minister uvedomuje aj dôležitosť výstavby južného obchvatu. Ten by sa mal stať prioritou po dokončení severného obchvatu mesta. Novinári sa zároveň na brífingu dozvedeli aj o pripravovaných aktivitách v snahe eliminovať bezpečnostné riziká na úseku diaľnice D1 Bratislava – Trnava. Pôjde hlavne o zníženie rýchlosti, budovanie zálivov a dopravné značenie. -red-

V SKRATKE

■ **Nové parkovisko na Zelenečskej ulici**

Do konca októbra by mala byť hotová celková rekonštrukcia parkoviska na Zelenečskej ulici 97 – 107. Zámerom odboru investičnej výstavby mestského úradu je zvýšiť kapacitu tohto parkoviska z pôvodných 41 na 70 miest. Parkovisko bude obojstranné s prístupovými komunikáciami a kolmým radením vozidiel. Povrch komunikácie a parkovacích miest bude z betónovej dlažby. Plocha je odvodnená do kanalizácie cez odlučovač ropných látok. Nový chodník so šírkou 2,5m má mať povrch z liateho asfaltu, ďalší chodník pozdĺž parkoviska so šírkou 1,5m bude z betónovej

dlažby. Rovnobežne s parkoviskom smerom k detskému ihrisku bude vysadený zelený pás a zazelenené budú aj dopravné ostrovčeky. Súčasťou rekonštrukcie bude aj nové verejné osvetlenie.

■ **Nové parkovisko so zeleňou pribude aj na Kalinčiakovej ulici**

Odbor investičnej výstavby mestského úradu začaj stavať aj parkovisko na Kalinčiakovej ulici. Zrekonštruované budú parkovacie miesta vo vnútrobloku priľahlej bytovej zástavby, lebo ich súčasné usporiadanie nestačí na pokrytie reálnych požiadaviek na parkovanie. Dochádza preto k nevhodnému parkovaniu na okraji

komunikácie a zelených plochách, čo blokuje dopravu a vytvára kolízne situácie, hlavne v čase zvýšenej návštevnosti cintorína na Ulici T. Vansovej. Dovedna bude v tejto lokalite vybudovaných 98 kolmých parkovacích státi a nová parkovisková komunikácia s povrchom z asfaltového betónu. Príľahlé chodníky budú zo zámkovej dlažby a liateho asfaltu. Súčasťou výstavby budú aj sadové úpravy, na ktoré sú vyhradené ostrovčeky a pásy parkoviska. Uskutoční sa tiež výsadba drevín na jestvujúcom príľahlom trávniku s cieľom vytvoriť optickú clonu a odizolovať parkovisko od priestranstva zelene pred obytným domom. Na malých plochách v priestore parkoviska bude plošná výsadba nízkych kríkov doplnená niekoľkými listnatými stromami. Navrhnuté dreviny sú nenáročné, stredného vzrastu, vysadené skupinách, ktoré sú doplnené listnatými a ihličnatými stromami.

■ Pamiatková obnova veže opevnenia na Michalskej ulici

Odbor investičnej výstavby mestského úradu začal v auguste realizovať rekonštrukciu veže v severnej časti východného úseku mestského opevnenia na Michalskej ulici v Trnave. Práce sa uskutočňujú v súlade s projektovou dokumentáciou a metodickým usmernením Ing. arch. Ivana Staníka z Krajského pamiatkového úradu. Veža bude vymurovaná zo starých tehál, zrekonštruujú sa striedne a smolné nosy. Nové murivo bude zaškárované, ochodza zaizolovaná. Po ukončení stavebných prác sa majú uskutočniť aj potrebné terénne úpravy. Náklady na rekonštrukciu veže sú približne 50 tisíc eur.

■ Plaváreň Zátvor

Je prispôbená už aj pre imobilných

Prvý a zatiaľ jediný bazénový zdvíhák svojho druhu na Slovensku s nosnosťou 200 kg umožňuje od polovice septembra imobilným občanom využívanie bazénu v krytej plavárni Zátvor. Rovnaký cieľ mali aj stavebné úpravy v plavárni. Vybudované tu boli dve nové šatne a dve sprchy, ktoré vyhovujú vodičiarom veľkosťou i vybavením a prídudla vonkajšia prístupová rampa. Bazénový zdvíhák s nosnosťou 200 kg je určený na presun imobilných z vozíka priamo do bazéna. Imobilní občania nemusia presadať zo svojho vozíka na sedačku bazénového zdvíhaka pri okraji bazéna, ale nasadnú na ňu už v šatni. Sedačka je osadená na vozíku, ktorým sa privezú k bazénu. Tam sa sedačka nasunie na rameno zdvíhaka, ktorý dopraví imobilného do bazéna. Celkové náklady na debarierizáciu plavárne, ktorú zrealizoval odbor investičnej výstavby mestského úradu, boli približne 115 200 eur, samotný bazénový zdvíhák stál 28 835 eur.

■ Samospráva pokračuje v humanizácii Prednádražia

Odbor investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave pokračuje v humanizácii sídlis-

ka Prednádražie II. V súčasnosti sa realizuje časť projektu zahŕňajúca priestor pred zdravotným strediskom (od Tajovského ulice), kde bude vytvorená oddychová zóna, posedenie s lavičkami, chodníky a vysadená zeleň. Pred budovou s obchodmi a poštou bude nové parkovisko s devätnástimi parkovacími miestami a deväť parkovacích miest vznikne aj pred hlavným vstupom do zdravotného strediska od Mozartovej ulice. V minulom roku už bolo postavené v rámci tohto projektu parkovisko medzi zdravotným strediskom a novou bytovkou na Tajovského ulici.

■ Rekonštrukcia osvetlenia na Podjavorinskej a Hlbokej

Odbor dopravy a komunálnych služieb mestského úradu rekonštruje verejné osvetlenie na sídlisku Ľ. Podjavorinskej. Sedemnást starých stožiarov bude vymenených za nové a doplnené budú dva nové. Náklady na realizáciu sú približne 57 171 eur. Práce majú byť ukončené do 30. októbra. Osadené by už mali byť v októbri aj tri nové stožiare verejného osvetlenia na Hlbokej ulici 23 – 26. Suma vynaložená na tento účel je približne 9 065 eur.

■ Čiastočná uzávierka Hornopotočnej ulice

Hornopotočná ulica v Trnave bude na úseku od križovatky s ulicou Horné bašty po križovatku s Univerzitným námestím do 31. decembra 2010 uzavretá. Cestná premávka bude vedená jednosmerne po druhej polovici komunikácie do centra. Dôvodom uzávierky je zriadenie staveniska.

■ Prestavba požiarnej zbrojnice v Modranke na klub dôchodcov

Odbor investičnej výstavby mestského úradu zrealizoval stavebné úpravy prízemia požiarnej zbrojnice v Trnave – Modranke pre potreby klubu dôchodcov. Jestvujúca garáž bola prepojená posuvnými dverami so spoločenskou miestnosťou klubu tak, aby mohla slúžiť ako druhá spoločenská

miestnosť. Prebudované boli hygienické priestory, kde pribudlo WC pre imobilných a druhé WC. Uskutočnili sa aj ďalšie stavebné práce spojené s vybúraním nových otvorov, úpravou podláh, stien, podhládov. Zároveň boli vymenené za nové všetky výplne okenných otvorov a vstupné dvere. Nové sú tiež vnútorné elektrické rozvody so zásuvkami, vypínačmi i svietidlami a teplovodné ústredné vykurovanie s plynovým turbo kotlom, zabudovaným zásobníkom teplej vody a odvodom spalín jestvujúcim prieduchom komína. Náklady na realizáciu sú približne 60 tisíc eur.

■ Veľtrh pre seniorov nadväzuje na minuloročný úspech

Na základe mimoriadne priaznivej odozvy minuloročného prvého Veľtrhu pre seniorov v Trnave sa mestská samospráva rozhodla organizovať rovnaké podujatie aj v tomto roku a pokúsia sa o založenie ďalšej trnavskej kultúrno-spoločenskej tradície. Aktuálny Veľtrh pre seniorov, ktorý sa uskutoční v stredu a vo štvrtok 13. a 14. októbra v Mestskej športovej hale na Rybníkovej ulici, ponúkne seniorom široké spektrum možností a inšpirácií ako tráviť aktívne svoj voľný čas. Pripravené sú podujatia zamerané na vzdelávanie, zdravotné poradenstvo, prezentácie služieb, aktivít a produktov určených pre seniorov, ukážky cvičenia pre zdravie, ale aj módna prehliadka, dychovka, vystúpenia folklórnych súborov z Trnavy a regiónu, koncert speváka Mariána Bangu a spoločenský večer s Robom Kazíkom. Po obidva dni budú prezentovať svoju činnosť denné centra pre seniorov a záujemcovia sa môžu zapojiť aj do Behu reumatikov, ktorý odštartuje 13. októbra v priestoroch haly.

Srdečne pozývame všetkých seniorov nielen z Trnavy, ale aj blízkeho okolia. Vstup na všetky podujatia je voľný.

■ Mimoriadna sv. omša pri príležitosti Mesiaca úcty k starším

Mimoriadna sv. omša pre starších, chorých, ich opatrovateľov a blízkych sa uskutoční pri

príležitosti Mesiaca úcty k starším v nedeľu 10. októbra o 14. hodine v Katedrále sv. Jána Krstiteľa na Univerzitnom námestí. Slávnostnú omšu bude celebrovať arcibiskup Robert Bezák.

Pre vodičárov a ťažko chodiacich bude inštalovaný bezbariérový vstup a poskytnutá aj pomoc trnavských skautov. V ponuke budú zdarma nové alebo použité knihy a tlačoviny.

Organizátori podujatia sú OZ Centrum pomoci a vzdelávania, OZ Katolícka jednota Slovenska OC Trnava so spoluúčasťou Arcibiskupského úradu Trnava, Mesta Trnavy, klubov dôchodcov, trnavských skautov, dobrovoľníkov a iných.

■ Zubná hliadka v kine Hviezda

Rodičia, ktorí chcú hravou formou naučiť svoje deti, ako si správne čistia zuby, môžu spolu s nimi 2. októbra o 15. hodine v kine Hviezda navštíviť predstavenie o Bacilovi Cecilovi a Bacilke Milke, ktorí si nažívajú v ústach malého chlapca Viktora. Predstavenie je určené pre deti predškolského veku a žiakov prvých a druhých ročníkov základných škôl. Nasledovať bude zábavná

prednáška o zubkoch s praktickým nácvikom správnej techniky čistenia zubov. Po inštruktáži si bude môcť každé dieťa otestovať účinnosť svojej starej zubnej kefy jednoduchým testom a vymeniť svoju starú zubnú kefku za novú. Deti budú mať aj možnosť dať si zafarbiť zúbky detekčným roztokom na odhalenie zubného povlaku.

Pretože kazivosť chrupu slovenských detí je najvyššia v Európskej únii, cieľom projektu je šíriť osvetu v oblasti ústneho zdravia medzi rodičmi a deťmi. Vstup na podujatie je voľný.

■ Rozkopávky na trnavských uliciach

Starohájska ulica bude do 30. októbra rozkopaná. Dôvodom je oprava havarijného stavu horúcovodu. Žiadateľom o povolenie rozkopávky je Trnavská teplárenská a. s., Trnava.

Rozkopávky budú do 30. novembra aj na uliciach Gejzu Dusíka, K. Mahra a Lomonosovovej. Dôvodom je rekonštrukcia plynovodu a pripojovacích plynovodov, žiadateľom o povolenie rozkopávky je SPP – distribúcia, a. s., Bratislava.

Kancelária na ochranu spotrebiteľských práv

Trnavská kancelária na ochranu spotrebiteľských práv a mimosúdne riešenie sporov na Úrade Trnavského samosprávneho kraja pre okresy Trnava, Hlohovec a Piešťany už úspešne doriešila dva mimosúdne spory. Pre verejnosť je otvorená v utorok a štvrtok, mediáčne kancelárie sú otvorené aj v ďalších okresoch kraja.

Predstavitel'ov Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) oslovilo v roku 2007 Združenie na ochranu práv spotrebiteľov v Poprade s ponukou spolupráce v oblasti ochrany spotrebiteľských práv. Táto organizácia pripravila v roku 2010 projekt pre Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré sa rozhodlo podporiť vytvorenie siete kontaktných miest mimosúdneho riešenia sporov v jednotlivých samosprávnych krajoch. Zámer Združenia na ochranu práv spotrebiteľov podporil aj TTSK.

Cieľom projektu je, aby v každom samosprávnom kraji bolo spotrebiteľom v rámci projektu ADR (Alternative Dispute Resolution – Alternatívne riešenie sporu) k dispozícii kontaktné miesto, na ktoré sa v prípade nevybavenej reklamácie alebo iného spotrebiteľského problému môžu obrátiť. Kontaktné osoby spotrebiteľov usmernia, poradia a v prípade potreby sprostredkujú spotrebiteľom stretnutie s mediátorom, ktoré bude po dobu 2 hodín bezplatné. Mimosúdne riešenie sporov by sa tak malo stať jedným z nástrojov trvalej udržateľnosti ochrany práv spotrebiteľov na Slovensku rovnako ako v iných vyspelých krajinách Európy.

TTSK (skrátene)

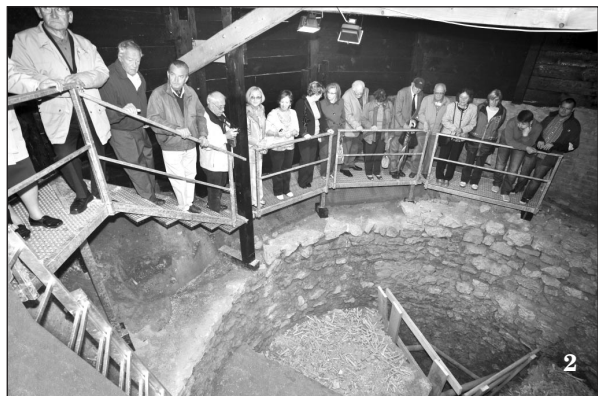
Momentky z udalostí Trnavských dní 2010

Tretí septembrový týždeň patril aj v tomto roku tradičnému stretnutiu trnavských rodákov, ktorí šíria dobré meno Trnavy doma i v zahraničí.

1

Vo štvrtok podvečer si spolu s Trnavčanmi pripomenuli nedožitých sto rokov Jozefa Strečanského, kňaza, hudobníka, zbormajstra a misionára. Pri pamätnej doske si vypočuli jeho životopis i spomienky v podaní Rudolfa Sládkoviča (1). Potom sa v Záposlovenskom múzeu uskutočnila prezentácia zbierky Jozef Strečanský – verný syn Don Bosca. Zbierka nadviazala na knihu spred piatich rokov Kňaz s harmonikou, v ktorej manželka Sládkovičovci zmapovali spomienky Slovákov žijúcich v zahraničí. Odozvy zo Slovenska zachytili v tohtoročnej novej publikácii Margita Kániková a Eva Drobná.

2

V piatok po oficiálnom prijatí hostí na trnavskej radnici pokračoval program dvoma výstavami. Jedna prezentovala tlač zahraničných Slovákov, ktorú pripravil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Druhou bola finisáž výstavy v západnom krídle radnice zostavená z výtvarných diel Teodora Tekela.

3

Popoludni sa program presunul do auly Pazmaneum TU, kde sa po zasadnutí klubu uskutočnil Večer slova a hudby venovaný 10. výročiu založenia Klubu priateľov Trnavy. V prvej časti predstavili moderátori dvoch nových hostí: Dr. Martu Geis z Nemecka a Petra Cisára z USA. Obaja sa podelili o svoje zážitky z emigrácie aj o svoje skúsenosti. Potlesk patril Marte Geis za jej aktívnu pomoc pri budovaní hospicu Svetlo v Trnave. V druhej časti večera odznali ukážky z tvorby členov Klubu priateľov Trnavy za posledný rok. Predstavená bola

poézia Zlaty Matlákovéj, Karola Kapellera, Miroslava Danaja, próza Pavla Tomašoviča i nové knihy, na ktorých sa členovia klubu podieľali. Diváci odmenili svojím potleskom aj hudobného hosťa, akordeónového virtuóza Michala Červienku. Na záver zazneli reflexie mapujúce uplynulé desaťročie i výzva vytvárať nové vízie do budúcnosti.

V sobotu ráno boli hosťom i verejnosti sprístupnené priestory karnera a krypty pri Bazilike sv.

Mikuláša (2). Účastníci si mohli vypočuť odborný výklad i priebeh odkrytia vzácneho archeologického náleziska. Potom nasledovala návšteva okolitých obcí, ktoré sú zviazané s menami výrazných osobností slovenskej kultúry. V Kátlovciach si rodáci vypočuli spomienky na básnika Pavla Ušáka Olivu, na Dobrej Vode navštívili pamätnú izbu Jána Hollého, v Naháči sa zastavili na bývalej fare Juraja Fándlyho a v Špačinciach položili kyticu na hrob Jozefa Heribana.

Sobotňajší deň ukončil galaprogram v Divadle Jána Palárika. Program sa skladal z dvoch blokov: z hudobno-diskusného a z kabaretného, ako to nakoniec prežrádzal aj samotný názov programu Vážne i s humorom. Prvý blok bol venovaný dvom ústredným témam Trnavských dní – Roku kresťanskej kultúry a Roku Trnavskej univerzity. Člen činohry SND Štefan Bučka navodil poetickou kompozíciou atmosféru kresťanských odkazov, na ktorú nadviazala diskusia s riaditeľom Spolku svätého Vojtecha Mons. Vendelínom Plevom. Dominantnou myšlienkou bola strata podstaty kultúry a na to nadväzujúca kríza inštitúcií i spoločenského života.

V širšom kontexte s kultúrou, rešpektíve s jej archeologickým odkrývaním súvisela aj druhá diskusia s ďalším novým hosťom Trnavských dní JUDr. Zoroslavom Kollárom (3), ktorý patrí k výrazným podporovateľom archeologického výskumu. Na Slovensku vďaka jeho sponzorstvu zachránil a dodnes podporuje vydávanie Historickkej revue. Zoroslav Kollár je honorárnym konzulom Guatemalskej republiky a k jeho pozoruhodným výskumným výsledkom patrí aj objav mayských miest.

Roku Trnavskej univerzity bol venovaný rozhovor s rektorom Trnavskej univerzity Martinom Mišútom. V roku 375. výročia založenia univerzity sa súčasné vedenie snaží zvýrazniť kontinuitu s prvou fungujúcou univerzitou na Slovensku, pričom rektor predstavil súčasné aktivity i vízie akademickej obce.

Záverečným hosťom prvej časti programu bola herečka Zita Furková, ktorá si zaspomínala na šesťdesiate roky, keď pôsobila na doskách Krajského divadla. Svojím vystúpením nielen pobavila divákov, ale aj potvrdila, že stále patrí k vynikajúcim herečkám.

Na rozdiel od minulých rokov mala prvá časť programu jednotný hudobný štýl, o ktorý sa postarala speváčka Adriena Bartošová za gitarového sprievodu Juraja Buriana.

V druhej kabaretnej časti potvrdili mladí trnavskí herci Jakub Nvota a Kamil Žiška (4), že vtip a smiech na Slovensku nevymreli, a to ani napriek záverečnému karu humoru. Ich schopnosť pobaviť i pružne reagovať na súčasné dianie na Slovensku bolo pre mnohých príjemným osviežením. S nemalým príspevom speváčky Lucie Korenej.

Práve vystúpenie mladých tvorivých hercov je nádejou, že jedna zo snáh Trnavských dní – prepojiť generácie na základe vzájomného počúvania i rešpektovania – začína nadobúdať konkrétnu podobu.

Pomlčka medzi dvomi dátumami

Priatelia z Trnavy, ktorých stretávam počas mojej návštevy na Trnavských dňoch lásky, pokoja a porozumenia, ma už dávnejšie žiadali, aby som napísal o mojom otcovi. Trvalo mi to dlhšie a bolo to ťažšie ako som si to spočiatku predstavoval. Môj problém bol jednoduchý: ako mám začať?

Až tohto roku na prehliadke Trnavy som dostal ten správny nápad. Jedna pani, ktorú som náhodou stretol v Západoslovenskom múzeu, mi povedala, že sa podobám na môjho otca a že mala šťastie, lebo ju učil na základnej škole i na gymnáziu. Musím priznať, že každý rok, keď prídem na Trnavské dni lásky, pokoja a porozumenia, vždy ma niekto milo prekvapí s tým, že sa mi predstaví ako bývalý študent či študentka môjho otca. A všetci sa zhodujú v jednom, že bol vynikajúcim pedagógom a veľmi dobrým človekom. Dokonca, keď náhle odišiel z tohto sveta, jeho posledná trieda mu dala krásny inzerát do novín, kde ho nazvali „Stálicou trnavského gymnázia“. A tak som dostal definitívnu inšpiráciu ako začať.

Keď som po dvadsiatich rokoch prvýkrát mohol navštíviť mojich rodičov v Trnave, otec ma zobral na prechádzku mestom. Bol som prekvapený zmenami, ktoré sa udiali za predchádzajúce roky. No najviac som bol prekvapený, ako sa k nemu mnohí ľudia prihovárali. Správali sa k nemu všetci ako jeho dobrí priatelia – a vôbec, akoby celá Trnava bola jeho priateľkou.

Potom mi objasnil, že väčšina z nich boli jeho vtedajší či bývalí žiaci z gymnázia. Toto jednoduché vysvetlenie bolo pre mňa rozhodujúcim momentom. Vtedy som sa rozhodol, že sa budem snažiť viac podobať na otca. Aj keď podľa mojich študentov a kolegov učím predmety, ktoré sú pre nich ťažké, a k tomu aj v inej krajine a v inom jazyku. Netrvalo však dlho po mojom návrate do Kanady, kým sa moji študenti stali nielen študentmi, ale i mojimi dobrými známymi či priateľmi. A to sa stalo vďaka príkladu môjho otca i mamy.

Teraz, keď sa každý rok vraciam na Slovensko, samozrejme, vždy najprv vzdám úctu mojim rodičom, aj keď už nie sú medzi nami. Pri pohľade na ich pomník teraz vidím tri dôležité veci: Prvé dve sú dátumy ich narodenia a odchodu z tohto sveta. A tou treťou je „pomlčka“ medzi týmito dvomi letopočtami. Uvedomil som si, že v nej je vlastne skryté to najdôležitejšie – ako ten človek žil, keď bol medzi nami.

Nie je preto vôbec dôležité, koľko áut či domov každý vlastní. Ani koľko peňazí má v banke. Najdôležitejšie je, ako my prežijeme ten čas skrytý za tou našou budúcou „pomlčkou“ a ako máme radi druhých.

A tak by sme sa snáď mali všetci zamyslieť, či nie je niečo v našom živote, čo by sme radi zmenili a čo je aj v našich silách zmeniť. Keď trošku spomalíme naše tempo, snáď si lepšie uvedomíme, čo je pre nás skutočne dôležité a pravdivé. Snáď nám to pomôže spoznať city druhých ľudí. A možno, že sa potom tak ľahko nenahneváme a nájdeme si chvíľku ukázať či naznačiť tým druhým, ako si ich vážime a máme radi. Možno dokážeme dať viacerým ľuďom viac lásky ako predtým, viac rešpektu i porozumenia a snáď si aj lepšie uvedomíme, že v našej „pomlčke“ je skrytá len štipka času. A keď príde tá chvíľa, keď nám naši najbližší povedia posledné zbohom, nepočuli by sme radi od nich, že ten čas, ktorý s nami prežili počas našej „pomlčky“, bol krásny?

Často myslím na svojich rodičov, hlavne na otca a stále si myslím, že pre ľudí ako on by tá „pomlčka“ mala byť oveľa dlhšia. Ako je to s vašou? Úprimne vám želám, aby bola čo najdlhšia. Aby sa vám splnilo všetko dobré, čo si želáte urobiť medzi nami.

Steve Rakús, Kanada

P.S. Pomlčka vo svetle stručných faktov:

Vít Rakús, stredoškolský profesor. Rodák z Cifera (1914), kde aj začal učiť po absolvovaní Učiteľskej akadémie v Prešove. V septembri 1951 sa stal riaditeľom Základnej školy v Zelenci. Neskôr študoval diaľkovo na UK v Bratislave a získal titul promovaneho pedagóga. Potom prišiel učiť do Trnavy na Gymnázium Jána Hollého, odkiaľ odišiel do dôchodku. Ten si ale dlho neužil, lebo v marci 1991 zomrel. Pochovaný je v rodinnej hrobke v Ciferi.

Trnavčania spomínali na Williama Schiffera

Narodil sa síce vo Zvončine, ale práve Trnava bola preňho mestom detstva a mladosti. Dlhé roky, zhruba polstoročie, žil vo Francúzsku, no jeho vzťah k mestu jeho detstva to neovplyvnilo. A preto v poslednom období života nemohol chýbať na žiadnom významnejšom spoločenskom či kultúrnom podujatí a na niektorých aj spolupracoval. Po jeho smrti mu otvorili v Západoslovenskom múzeu stálu expozíciu.

Meno Williama Schiffera nie je treba Trnavčanom pripomínať a predstavovať. Osobnosť tohto medailéra a sochára, ktorý posledných dvadsať rokov života prežil vo Trnave, si pripomenuli jeho priatelia a kolegovia pri príležitosti nedožitých 90. narodenín (narodil sa 26. 8. 1920).

Spomienkový program sa začal na novom cintoríne na Kamennej ceste pri jeho imagiárnom hrobe. „Schiffer vždy chcel mať okolo seba ľudí, s ktorými by sa mohol zasmiať a nechať sa inšpirovať. Viac ako 50 rokov žil v Paríži, tam sa zoznámil s parížskou bohémou a prostredie tejto bohémy nám vniesol do Trnavy, keď sem v druhej polovici osemdesiatych rokov začal prichádzať, a po roku 1990 sa do Trnavy aj presťahoval. Priblížil umelecké nazeranie, ktoré tu chýbalo. Chceli sme pri tomto spomienkovom stretnutí zhromaždiť všetkých ľudí, ktorí sa s ním stretávali v posledných rokoch jeho života, ktorí sa s ním aj pred pár rokmi išli rozlúčiť,“ hovorí autor spomienkového programu Peter Horváth.

Po oficiálnom stretnutí si účastníci stretnutia pripomenuli jeho špecifický a humorný pohľad na svet v jednej z kaviarní neďaleko Evanjelického domu, kde W. Schiffer rád nachádzal spoločnosť blízkych ľudí. A oživil si jeho pohľad na svet oprašovaním jeho myšlienok. V neformálnej časti stretnutia na chvíľu strávené so sochárom a medailérom spomínali jeho priatelia a známi – okrem spoluautorov spomienkovej knihy Mosty z medailí Zdenka Šimka a Petra Horvátha napríklad aj zverolekár Július Molnár, či herec a recitátor Ján Rampák. „Jeho návrat do Trnavy bol cez časopis Kultúra a život Trnavy. Tie články v tomto časopise boli základom knihy, keďže práve takto sme ho vrátili do trnavského povedomia ešte koncom osemdesiatych rokov. Ona vlastne vznikala celé roky ako sumár jeho vzťahov, priateľstiev a známostí s ľuďmi z oblasti spoločenského života a jeho umeleckých aktivít. Keďže medzitým zomrel, stala sa z nej spomienková publikácia,“ spomínal na vznik knihy o medailérovi Zdenko Šimko.

Na spomienkovom stretnutí sa spomínal aj ekumenický rozmer Schifferovho pohľadu, keďže jedným z jeho vzorov bol syn evanjelického farára Milan Rastislav Štefánik.

-maju-

Jazykovedci o pôvode názvov vodných tokov

Na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity sa stretli jazykovedci, historici, kartografi a odborníci z rôznych oblastí, aby na seminári diskutovali o hydronymii západného Slovenska. Regionálny námet celého stretnutia bol determinovaný aktuálnym výskumom v oblasti historických aj súčasných názvov vodných tokov na západnom Slovensku. Pri tejto príležitosti ocenilo vedenie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity významného slovenského jazykovedcu, odborníka v oblasti onomastiky, vedy zaoberajúcej sa vlastnými menami, Milana Majtána, ktorý sa celé desaťročia venuje výskumu pôvodu zemepisných názvov a osobných mien a je autorom niekoľkých desiatok titulov z tejto oblasti (napr. Meno pre naše dieťa, Názvy obcí Slovenskej republiky a je spoluautor staršej vyhladáwanej publikácie Zemepisní jména Československa, kde sa čitateľ dozvie zaujímavosti o názvoch obcí a miest). Ocenenie mu odovzdal počas seminára vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry prof. René Bílík.

„Milan Majtán dlhodobo spolupracuje s našou fakultou a stojí pri vedeckom formovaní pracoviska, ktoré sa okrem iného systematicky venuje aj výskumu vlastných mien osobitne na západnom Slovensku. Ako vedec sa spolupodieľal na rozšírení vedeckej knižnice našej katedry, ale aj jej regionálneho oddelenia, ktoré budujeme ako databázu publikácií o západnom Slovensku, a tie nachádzajú uplatnenie v našich lokálne či regionálne ukotvených výskumoch,“ hovorí zástupca vedúceho katedry a organizátor, jazykovedec Juraj Hladký.

Domáciach, samozrejme, zaujímalo aj to, ako je to s ich mestom. Trnavčania vedia, že názov ich mesta je starobylý a že súvisí so starým slovným základom trn. „Áno, je to pravda, ale názvom Trnava naši predkovia pôvodne nenazývali mesto, ale potok, ktorý dnes poznáme ako Trnavku. S menom rieky Trnava sa v prameňoch stretávame už od roku 1256 a jej názov motivoval trňový porast, cez ktorý riečka tiekla. Táto motivácia aj toto meno rieky sú časté aj v iných slovanských jazykoch. Neskôr, keď už v komunikácii bol dôležitejší názov mesta, bolo od seba potrebné odlišiť Trnavu (mesto) a Trnavu (potok). Preto meno rieky dostalo odvodenú podobu, teda Trnavka. Tú však máme doloženú až v 19. storočí. Svojou funkciou však nejde o zdobeninu názvu Trnava, ako je to napríklad v prípadoch Nitra – Nitrica, Žitava – Žitavica. Podobne ako názov Trnava na Slovensku prevzala meno rieky napríklad aj stará osada Krupina a meno rieky sa potom zmenilo na Krupinicu,“ vysvetľuje organizátor konferencie Juraj Hladký, a dodáva: „V okolí Trnavy tečie viacero riek s názvami so starobylým formantom -ava, príznačným pre názvy riek, napr. Ronava, Parná, pôvodne asi Parnava, Blava, Pilava či Pleva, dnes Gidra. Všetky majú slovanský, resp. slovenský pôvod, čo je výrečné svedectvo o starobylosti slovenského obyvateľstva v tomto regióne.“

Aj príspevky ďalších účastníkov priniesli viac svetla do niektorých tém z nášho regiónu. Mária Beláková sa zaoberala problematikým určením prameňa rieky Gidra, keďže výskum starších mapových diel priniesol iné výsledky ako sú tie, ktoré prezentujú súčasné kartografické diela. V podobnom duchu sa niesol aj jeden z hlavných príspevkov Milana Majtána, ktorý sa zaoberal určením prameňa rieky Dudváh. Keďže rieky boli vždy rozhraničujúcimi bodmi, historik z Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity Miloš Marek venoval pozornosť funkcii vodných tokov v strážení stredovekých uhorských hraníc na západnom Slovensku. Juraj Hladký sa zaoberal etymologickým výkladom a motiváciou názvu riečky Blava, ktorá sa v prameňoch spomína už od roku 1113, Adrián Belák predstavil fondy máp Ústredného archívu geodézie a kartografie v Bratislave od 18. storočia. Štandardizáciou názvov potokov a výskumom živých názvov potokov v kratších povodiach Váhu na severozápadnom Slovensku sa zaoberali Jaromír Krško, Tomáš Bánik

a Miroslav Kazík. Andrej Závodný sa venoval niektorým názvom z povodí Myjavy a Chvojnica a Martin Ološtiak všeobecnými otázkami slovotvorných postupov v pomenovaní vodných objektov.

A ako môžu študenti napríklad na Pedagogickej fakulte TU prispieť k celkovému výskumu? „Študenti bývajú radi, ak môžu skúmať v teréne. Keďže je špecifikom našej fakulty, že máme študentov z mnohých regiónov Slovenska, môžeme využívať ich ovládanie nárečí v jednotlivých regiónoch. Potom môžu pripravovať v týchto lokalitách rôzne výskumy. Doktoré ich výsledky sú cenné a môžu slúžiť ako základ celkového výskumu. Dôležité je, že vedia, čo si majú všimnúť v teréne, napríklad výskum nárečí, zachytenie živého názvu rieky, studničky, a podobne. Napríklad pri výskume živých názvov rôznych tokov v obciach je základom to, aby si študent pripravil dotazník, a tak skúma aj rôzne ľudové etymológie. V čase, keď študenti pracujú na diplomovej práci, majú už dobré základy pre využitie vedomostí takýmto výskumom v teréne,“ hovorí jazykovedkyňa doc. Elena Krasnovská z Katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity.

Martin JURČO

Učítelia po stopách trnavskej posádky

Trnavská posádka mala v Slovenskom národnom povstaní významnú úlohu, a na rozdiel od nitrianskej, ktorá SNP bojkotovala, zaznamenala aj čiastkové úspechy. Prípravy posádky z nášho mesta sú spojené s aktivitami Karola Fraňa, Štefana Noska, či Andreja Benku-Rybára. A práve Karol Fraňo s oficiálnym zaradením ako mobilizačný referent trnavského Doplnovacieho okresného veliteľstva sa stal povstaleckým veliteľom pre Trnavu. Nielen o týchto osobnostiach protifašistického odboja v Trnave, ale aj o krokoch trnavskej posádky od jej odchodu do povstania až po tragické a kľúčové body aktivít sa mohli dozvedieť učítelia z Trnavy a okolitých obcí na poznávacom zájazde Po stopách Trnavskej posádky. Zorganizoval ju pre učiteľov a osvetových pracovníkov Krajský výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Trnave na začiatku tohto školského roka ako prirodzenú súčasť celoročných aktivít.

„Práve učítelia dejepisu môžu mladej generácii priblížiť novodobé dejiny Slovenska. Tento poznávací zájazd bol súčasťou projektu oboznamovania najmä školskej mládeže s históriou druhej svetovej vojny. Aj keď sa iniciatíva nestretla s takým záujmom ako sme očakávali, dôležité je, že vznikla a budeme ju realizovať každý rok,“ hovorí organizátor Ondrej Juriga. Účastníci si mali možnosť prezrieť dispozície priestorov kasární v Trnave, z ktorých odchádzala trnavská posádka. V hlavnej časti programu išli autobusom smerom do Banskej Bystrice. Podobne ako trnavská posádka, aj účastníci poznávacieho zájazdu sa vybrali smerom do Hlohovca a Nitry, odtiaľ do Topolčian smerom na Partizánske a Veľké Pole. Tam položili veniec ku guľometnému hniezdu, kde bol jeden z ozbrojených konfliktov Trnavčanov, a aj keď to s posádkou v našom meste priamo nesúviselo, účastníci navštívili aj vypálené obce Kľak a Ostrý Grúň, a cintorín v Horných Hámroch. V tejto oblasti trnavská posádka ako ucelená jednotka skončila, pretože jedna skupina išla k Prievidzi a Handlovej, a druhá smerom na Pohronie. Účastníci sa mohli dozvedieť, že Nemci mali na tomto území veľkú prevahu. Keďže bojovníci trnavskej posádky mali len ľahké zbrane, nemali voči dobre vybaveným nemeckým vojskám šancu.

Organizátori pripomenuli, že objektívne poznanie dejín protifašistického odboja bez účelových skreslení pomôže orientovať sa aj učiteľom, ktorých neraz mätú rôzne laické či ľudácke interpretácie SNP tzv. národne orientovaných historikov.

-maju-

Ludia a udalosti v histórii Trnavy

október 2010

1. 10. 1955 – V Trnave sa začala výstavba Zimného štadióna (55. výročie).

3. 10. 1845 – V Hodruši-Hámroch sa narodil literárny historik, redaktor, prekladateľ, vydavateľ a cirkevný hodnostár FRANTIŠEK RICHARD OSVALD, predseda Matice slovenskej i Spolku sv. Vojtecha. V Trnave, kde pôsobil a umrel, jeho meno nesie jedna z ulíc (165. výročie).

3. 10. 1935 – V Trnave začal vychádzať Trnavský filmový spravodaj (75. výročie).

3. 10. 1975 – V Bratislave umrela populárna speváčka a tanečníčka EVA KOSTOLÁNYOVÁ, rodáčka z Trnavy, ktorá je aj v Trnave pochovaná (35. výročie).

4. 10. 1570 – Vo Veľkom Varadíne v dnešnom Rumunsku sa narodil ostrihomský arcibiskup so sídlom v Trnave a kardinál PETER PÁZMAŇ, zakladateľ Trnavskej univerzity (440. výročie).

4. 10. 1985 – V Bratislave umrel trnavský rodák JOZEF HERDA, 15-násobný majster republiky v športovom zápasení, ktorý získal roku 1936 striebornú medailu na OH v Berlíne. Jeho meno nesie Športové gymnázium a námestie v Trnave. Roku 2006 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam (25. výročie).

5. 10. 1995 – V Trnave umrel futbalista VLASTIMIL OPÁLEK, dlhoročný brankár Spartaka Trnava, kapitán mužstva a asistent trénera (15. výročie).

8. 10. 1955 – V Trnave umrel literárny historik, hudobník, muzikológ, prekladateľ a publicista CELESTÍN LEPÁČEK, absolvent trnavského gymnázia, správca farnosti v Doľanoch a provinciál františkánskej rehole (55. výročie).

10. 10. 1985 – Vyšlo nariadenie vlády o preložení Pedagogickej fakulty UK z Trnavy do Bratislavy a zároveň aj o zriadení Strojársko-technologickej fakulty SVŠT v Trnave (25. výročie).

13. 10. 1980 – V Trnave umrel speleológ a publicista LEONARD BLAHA, objaviteľ Gombaseckej kvapľovej jaskyne (30. výročie).

16. 10. 2005 – Na Univerzitnom námestí

v Trnave slávnostne odhalili bronzovú sochu pápeža JÁNA PAVLA II. (5. výročie).

17. 10. 1950 – V Bratislave umrel telovýchovný pedagóg a ľahkoatletický tréner JÁN HAJDÓCZY, ktorý pôsobil v rokoch 1919 – 1939 ako profesor gymnázia v Trnave, kde jeho meno nesie jedna ulíc (60. výročie).

18. 10. 1635 – Cisár FERDINAND II. schválil zriadenie Trnavskej univerzity a tzv. zlatou bulou potvrdil jej zakladaciu listinu (375. výročie).

20. 10. 2000 – Po pol roka trvajúcej rekonštrukcii slávnostne otvorili zmodernizovanú autobusovú stanicu v Trnave (10. výročie).

21. 10. 1750 – V Častej sa narodil národný buditeľ, spisovateľ, popularizátor poľnohospodárskych vied a kňaz JURAJ FÁNDLY, spoluzakladateľ Slovenského učeného tovaríšstva a autor prvého tlačeného diela v bernolákovskej slovenčine. Jeho meno nesie vo svojom názve knižnica v Trnave (260. výročie).

23. 10. 1980 – V Trnave slávnostne otvorili Obchodný dom Jednota (30. výročie).

26. 10. 1980 – V Trnave umrel správca Spolku sv. Vojtecha, kultúrny historik, publicista a cirkevný hodnostár JÁN PÖSTÉNYI (30. výročie).

28. 10. 1970 – V Trnave bol otvorený Klub mládeže Fortuna (40. výročie).

29. 10. 1925 – V Trnave sa uskutočnilo slávnostné otvorenie Štátnych železničných dielní, dnešnej ŽOS-ky (85. výročie).

30. 10. 1920 – V Ružomberku sa narodila akademická maliarka, ilustrátorka a grafička EDITA AMBRUŠOVÁ, ktorá dlhé roky pôsobila v Trnave (90. narodeniny).

30. 10. 1995 – V Podunajských Biskupiciach umrel kňaz, publicista, športovec, organizátor a funkcionár Slovenského orla ALEXEJ IZAKOVIČ, rodák z Borovej, absolvent trnavského gymnázia a zodpovedný redaktor týždenníka Trnavské noviny, ktorého pôsobenie v Trnave mesto ocenilo udelením Čestného občianstva in memoriam (15. výročie).

Promenádné koncerty v Trnave aj na Morave

Leto v Trnave dlhé roky pozývalo Trnavčanov na obľúbené koncerty dychovej hudby do Bernolákovho sadu. Útulné priestranstvo a pokojná atmosféra bývali spoločníkmi letných nedeľných večerov v Bernolákovom sade, patriacich dychovej hudbe. Množstvo dychových kapiel a milovníkov tohto druhu hudby však tento rok našlo nový domov.

Bernolákov sad, alebo „Promenádu“ ako ju poznajú takmer všetci Trnavčania po prvýkrát

nahradiť Amfiteáter. Napriek tomu však tradičný názov Promenádné koncerty dychových

hudieb ostal zachovaný. Okrem zmeny miesta však tento rok priniesol aj ďalšiu novinku. V rámci Projektu cezhraničnej spolupráce totiž mesto Trnava nadviazalo spoluprácu s juhomoravským mestom Vracovom. Projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Fondu mikroprojektov Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013 spravovaného Trenčianskym samosprávnym krajom.

V rámci neho vystúpilo niekoľko kapiel z južnej Moravy v Trnave a naopak, priaznivci

dychovej hudby v meste Vracov mali možnosť navštíviť koncerty kapiel z trnavského regiónu. Kapely Tatrachemka, Križovianka a Borovienka boli hosťami vo Vracove, Trnava zasa privítala juhomoravské kapely Vracovjaci, Žadovjaci a Miločanka. Okrem nich v Trnavskom amfiteátri účinkovali aj obľúbené kapely Vištučanka a Dunajská kapela. Projekt sa stretol s pozitívnym diváckym ohlasom, koncerty v rámci celého podujatia navštívilo viac než osem tisíc ľudí.

Mgr. Eduard Guniš, foto 4F

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

TRENČIANSKY
SAMOSPRÁVNY
K R A J

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
Spoločne bez hraníc

Trnavskí humoristi na Kremnických gagoch

O európskom festivale humoru a satiry Kremnické gagy 2010, ktoré sa uskutočnili v Kremnici od 26. do 29. augusta, sa písalo a hovorilo, že budú a, samozrejme, aj že boli úspešné. Pretože boli jubilejné (30. ročník), ale i preto, že pozvanie prijali najlepší slovenskí humoristi, satirici, recesisti. Počas štyroch dní vystúpilo 290 umelcov, a medzi nimi aj naši trnavskí autori z klubu Fórum humoristov. Či už boli renomovaní alebo nie, hanbu Trnave neurobili.

Klub Fórum humoristov vznikol z iniciatívy samotných autorov a pracuje aktívne už druhý rok pri Knížnici Juraja Fándlyho v Trnave. Okrem autorov, ktorí v minulosti pracovali v zaniknutom humoristicko-satirickom časopise Roháč ako redaktori, karikaturisti alebo len prispievatelia, sa hlásia ku klubu ďalší významní autori, ktorí sa môžu pochváliť aj vydanými knižnými zbierkami. Pre nich i pre všetkých milovníkov humoru a satiry Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave pripravila zaujímavé programy a stretnutia s renomovanými humoristami. A nielen to, sami „humoristi“ sú iniciátormi, scenáristami a moderátormi podujatí. A nás, knihovníčky, v niektorých prípadoch zaradili medzi „roztľieskavačky“. Tak vznikla aj séria podujatí pod názvom Rodinné balenie.

„Rodinné balenie je zaujímavá ponuka tovaru, cenovo výhodná, lákavá, niekedy podvod, niekedy trháč, niekedy na smiech, niekedy na infarkt, ale vždy zaujímavá,“ hovorí duša tohto nápadu, Evka Jarábková. V programe vystupujú osobnosti, ktorých spájajú rodinné vzťahy alebo záľuby a záujmy.

Keďže v Trnave malo každé takéto balenie úspech, rozhodli sme sa, že to skúsime s programom Trnavské rodinné balenie aj na Kremnických gagoch. Stačil dobrý nápad a už sme sa viezli. Naše vystúpenie zaradila dramaturgia do programu a vystúpili sme hneď v prvý deň 26. augusta 2010 v klube Labyrint. Celý program nahrával Slovenský rozhlas, a teraz sme v príjemnom napätí, či si ho vypočujú aj všetci milovníci humoru na Slovensku. Myslíme si, že publikum sa nenudilo, lebo obsah balenia bol pestrý a doplnený aj hudbou. Účinkujúci viedli večný spor medzi bernolákovcami a štúrovcami. Hlavný spoločný cieľ celej „rodiny“ bol, aby sa dobre predala a aby sme neurobili hanbu ani svojmu čestnému prezidentovi To-

mášovi Janovicovi. Trnavské rodinné balenie sme naplnili trnavsko-slovenskými príspevkami našich členov, ktorí nie sú na literárnom a výtvarnom poli úplne neznámi: Benjamín Škreko, Mikuláš Jarábek, Eva Jarábková-Chabadová, Marián Makar Mrva, Jana Blašková, Karol Bodorík, Vojtech Haring. Ako prvý sa predstavil Benjamín Škreko – novinár, dramatik, básnik, spisovateľ, dlhoročný redaktor časopisu Roháč. Prečítal ukážku v trnavčine zo svojej novej divadelnej hry Parva Roma, s ktorou vyhral súťaž Slovenského literárneho fondu. Na záver však tiež pridal niečo v štúrovčine – limeriky. Z nich najviac sa zapáčila napríklad Ustrica u strýca: *Raz istý strýco z Bystrice / uvidel v bistre ustrice. / Odvtedy jedna ustrica / žije si v lustrí u strýca / v Bystrici, Stredná, byt / 3 C.*"

Kajo Bodorík celý život pracuje v investíciách v energetike, je aj aktívny hudobník. V Kremnici mal na starosti hudbu, spolumoderovanie, dokonca zastupoval svojho kolegu Mariána Makara Mrvu. Prečítal jeho humornú poviedku Ako išli holuby pešo z Francúzska až do Trnavy (Novinky z radnice, júl 2010). Šlo mu to dosť ťažko (alebo skôr humorne), lebo Makar píše v spisovnej slovenčine a Kajo je zarytý bernolákovec. Sám vytiahol svoju knihu Zlepenec a predniesol okrem iného i toto:

„Šecko, čo Trnafčan v trnafčine pový a napýše, nemá chybu! Nezáleží na tem, jak to pový, alebo napýše, šecko je dobre, teda správne. Preto správnopys nemá chybu, je úplne dokonalý, lebo polla záklanného pravylla neekzystujú žánné chyby. Správnopys v pýsemnej forme sa vydáva len zato, aby to, čo Trnafčané hovorá, sa mohlo uchovať. Dáleči pre tých dobrých ludzý, kerý sa scú po trnafský naučit. Ked už sa scú učit, aby maly polla čeho a aby to, čo sa naučá, trnafčinu aspon oddaleka prypomýnalo. Šecko, čo sa dáleči pýše, je doporučený, jak sa môžu tý druhý k trnafčine pryblýžit!“

Moderátorka Eva Jarábková zachraňovala spisovnú slovenčinu poetickými veršami s humorným nábojom. V jej zbierke básní Ži hlavou si so záujmom listovali aj mladé účastníčky podujatia (a neboli sme to my, „roztlieskavačky“ z knižnice). Za všetky básne vyberám len jednu, lebo je pravdivá a Evka ju recituje s krásnym nadhľadom:

Ked' krásni muži starnú, / mám pocit nenávratna, / že vypili sme do dna / a fľaša nie je vratná.

Ked' starnú krásne ženy / všetkým zákonom napriek, / je v každej prázdnej fľaši / vždy ešte zopár kvapiek.

Poznáte trnavskú pani Kolnikovú? Je to Janka Blašková – naozaj „echtovná“ Trnavčanka, pretože sa narodila priamo na mestskej veži v Trnave. Celý život pracovala ako telefonistka a je veľmi úspešná v literárnych súťažiach, pravidelne prispieva do regionálnych novín ako „bapka Blašková“. Janka Blašková na Kremnických gagoch 2010 zachraňovala rodnú reč – trnavčinu. Publikum pobavila poviedkami Spivajúca konvica a Veselý autobus. Stala sa našou živou reklamou, pretože stála pred klubom Labyrint a pozývala všetkých okoloidúcich na program.

Vojtecha Haringa (inak múdreho vysokoškolského pedagóga) poznajú mnohí skôr ako karikaturistu. Prispieval aj do časopisu Roháč. Ale Vojto Haring je úžasný aj v tvorbe epigramov a kalambúrov. Jeho kalambúr „Doba plače, doba kvíli, / tak už sme sa doba-vili. / Doba seká, doba tne, / akože to dopadne? / Doba vidí, doba čuje, / kto sa ozve, dobačuje. / Doba zdravá, doba chorá, / len nech je čo do bachora,“ má úspech vždy a za každých okolností. Tak to bolo aj v Kremnici. V humorných prekáračkách s ďalším humoristom, pedagógom, zástancom „štúrovčiny“ Mikulášom Jarábkom predniesol aj ďalšie.

Mikuláš Jarábek sa blysol úplne novými epigramami a limerikami. Zo zbierok Epigramy a Euroaforizmy pridal aj pár dobrých rád (bývalý pedagóg sa nezaprie): „Deti najskôr

naučte / mať čo najviac na účte," alebo „Krédo úspešnosti: Netreba mať bystrý um, / len dosiahnuť maximum," a do tretice „Zaváraniny: Na horšie časy / si odkladáme / ako zaváraniny / aj pamäť."

Na záver, tak, ako na každom našom stretnutí Fóra humoristov, sme si spomenuli na nášho čestného prezidenta Tomáša Janovica, ktorý opäť neprišiel. Ale tradíciu sme dodržali a venovali sme mu minútu smiechu.

Spríevodným podujatím nášho vystúpenia na Kremnických gagoch 2010 bola výstava trnavských karikaturistov Vojtecha Haringa, Ivana Baja a Ivana Košického. Vďaka Knižnici Jána Kollára v Kremnici si výstavu mohli pozrieť všetci návštevníci čítarne a internetu. Naša misia bola úspešne splnená aj zásluhou finančnej pomoci z MK SR.

Na Kremnických gagoch bolo asi najviac vyskytujúcich sa humoristov na 1 štvorcový meter. A my sme si všimli ešte niečo výnimočné. V jeden deň a na jednom mieste sa vyskytovali až traja Benjamínovia. Okrem nás dvoch, Trnavčanov (Benjamín a Benjamína), sa tam vyskytol ešte jeden Benjamín – Benjamín Hrončo – hráč na austrálsky domorodý nástroj a iné perkusie. Možno si tam na budúci rok urobíme opäť stretnutie. Je príjemné byť s ľuďmi, ktorí sú spriaznení s humorom. Veľmi nám bolo ľúto, že sme si nestihli pozrieť všetky programy a čítačky, ktoré nám Kremnické gagy 2010 ponúkali. Veríme, že na budúci rok sa nám to podarí.

Benjamína JAKUBÁČOVÁ, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Spojitosť inteligencie a zmyslu pre humor

Vojtech Haring: „Humor musí byť psychologickou esenciou života“

Kedysi aj jeho meno patrilo k zástupu tých, ktorí si v mysli vybavili čitatelia populárneho humoristického časopisu Roháč. No známy bol aj ako autor krátkych humorných útvarov v rozhlasových zábavníkoch, rozhlasových hrách a tiež na stránkach rôznych ďalších periodík. Prakticky od roku 1961, keď prvýkrát publikoval v Mladej tvorbe. Odvtedy to boli desiatky rôznych literárnych útvarov. V osemdesiatych rokoch sa aktívne spolupodieľal na rozhlasovej humoristickej relácii Variácie. Profesionálne ho však poznajú nie ako humoristu, ale z povolania, ktoré má blízko k latentnému pomedziu radosti a smútku. A teda podstatu humoru a života skúma. Venuje sa totiž už od mladosti psychológii. Pôsobil aj na Strednej zdravotníckej škole v Trnave a na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Najdlhšie obdobie – v rokoch 1973-97 pracoval vo svojom odbore klinická psychológia v praxi (na Krajskom ústave národného zdravia v Bratislave a v Protialkoholickú liečebni v Sokolovciach). V rokoch 1997-2002 bol riaditeľom Okresnej pedagogicko-psychologickej poradne v Piešťanoch. V súčasnosti pôsobí na Katedre psychológie Filozofickej fakulte Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave. No humor je stále s ním, pretože ho nielen tvorí, ale ho vie fundovane hodnotiť. Poznáme ho aj ako kurátora výstavy kolegov – humoristov. Patrí k „Považskému štvorlístku“ karikaturistov (V. Pavlík, M. Ďurža, F. Bojničan) a je členom Spolku slovenských spisovateľov. Psychológ a humorista Vojtech Haring.

■ Žijete v Piešťanoch, ale Trnava tvorí aktívnu súčasť vášho tvorivého života – nielen ako karikaturistu a humoristu, ale aj pedagóga. Ako ste sa dostali k humoru?

- Kreslil som od malička, každé malé dieťa kreslí spontánne. A keďže som vedel vyjadrovať určité tváre a postavy, bavilo ma to. A dokonca, keď sa rozhodovalo o mojej profesionálnej orientácii uvažovalo, chcel som byť výtvarníkom, ale aj spisovateľom. Napokon v tom čase, bolo to koncom 50. rokov, sa mi to nepodarilo, pretože v tom čase boli rôzne problémy, moji rodičia boli v súvislosti s kolektivizáciou dosť postihnutí, takže sa to akosi zviezlo aj na ich deťoch. Postupne som sa dopracovával. Najprv som bol donútený orientovať sa ako strojár. Vyučil som sa riadnemu strojníckemu remeslu a potom som sa zvrtol. Akoby ma niečo hnalo, aby som v tejto profesii išiel ďalej, ale po dvoch semestroch na strojníckej fakulte som to nechal a prešiel som na psychológiu. A tú som, samozrejme, už doštudoval... (smiech). A v nej som až doteraz...

■ Okrem písania tvoríte aj kreslený humor. V ňom nevyužívate ani krátky textový dialóg, je to vec skôr výtvarná. Kedy ste začali písať?

- Dosť neskoro. Mnohí ma poznajú aj ako spisovateľa, najčastejšie z rozhlasu. Jeden rok som dokonca vyhral celoročnú súťaž s poviedkou Prvá domáca úloha, dokonca aj teraz občas počuť jej reprízu. Neskôr to boli kabarety, napríklad Stano Radič mi uviedol Výročie spevokolu a mnohé ďalšie takéto krátke literárne útvary, podobne som publikoval aj v Roháči. Neskôr som sa začal venovať vážnej výtvarnej tvorbe – grafike. K satire ma priviedli tie bežné životné rany osudu. Jednoducho, bolo potrebné sa z niečoho vysmiať, inak sa to riešiť nedalo. Urobiť si z niečoho „srandu“, a niekedy aj zo seba, aj z toho, čo ma trápi v interpersonálnych vzťahoch, a tak som sa k tomu spontánne dostal. A karikaturista by si, samozrejme, mal vytvoriť nejakú postavičku, ktorá vie tie jeho veci odovzdávať. Niekedy aj tými typickými obláčikmi. Hoci ja vlastne robím čistý výtvarný humor. Je v podstate – pravdepodobne – aj pre diváka ťažší, pretože sa musí dopracovať k pointe. O to je to zaujímavejšie. Takže, ten konzument sa stáva akýmsi objaviteľom, je to preňho jednak psychickou satisfakciou, a teda aj humorom.

■ Ako je humor zafinovaný u vás v odbore psychológie? Dá sa ukotviť psychologicky?

- Dá sa to, samozrejme. Dokonca karikatúra, tie stripy alebo komiksy, ako robil Jozef Babušek Jožinka v Roháči, len bezslovné, sú aj vo významných psychologických intelligenčných testoch. Sú tam obrázky za sebou a ten, kto to má riešiť, ich má dať do správneho poradia. Tá psychológia v kreslenom humore je významne využitá. I tu sa ukazuje, že pre rozpoznanie dobrej karikatúry je významné konvergentné myslenie. Divergentné je opačné – to využívame napríklad pri výstave abstraktného umenia, keď sú všetky odpovede správne. Vo vtipе autor skryje nejakú pointu a vy sa k tomu musíte bližšie, podobne ako pri matematickom príklade.

■ Ako nájsť istú spojitosť medzi inteligenciou a zmyslom pre humor?

Psychológia humoru je teória, písali o nej viacerí odborníci, napríklad aj Sigmund Freud. V rámci psychológie hovorí o vtipoch, aj filozof, predstaviteľ intuitivizmu a filozofie života, nositeľ francúzskej Nobelovej ceny Henry Bergson, ktorý písal o smiechu. Dá sa povedať, že človek, ktorý má zmysel pre humor, je flexibilnejší. Je schopný sa na jednotlivé veci pozrieť z viacerých zorných uhlov, takže sa dokáže vystrábiť alebo sa vyhnúť nejakej rigidite. Ak je vnútorne pružný, je schopnejší prichádzať na nové veci, a situáciu adekvátnejšie riešiť. U ľudí, ktorí nemajú zmysel pre humor, zaznamenávame istý intelektuálny deficit.

■ A politický humor?

- Podľa viacerých psychológov je politický humor jednou zo samostatných častí istého rozdelenia. Politika je totiž veľmi dotovaná a zasiahnutá racionálnym uvažovaním. A od iracionality je len kúsok k takejto kritike, teda aj k satire. A satira a humor sú, samozrejme, prepojené. V politike sa možno často zasmiať – pretože sa smežeme vždy na niekoho slabostiach, a tam je disproporcia medzi realitou a statusom politika. Takže aj vnímaví ľudia, ktorí sledujú politickú situáciu, majú tri možnosti – buď ho nekriticky prijímajú, to sú tzv. fanúšikovia, alebo sa na politiku hnevajú, alebo sa nad ňou usmievajú. Samozrejme, hovoria, že je to azda chyba ľudí, že sme si zvolili takých a takých, ale nič sa nedeje, veď túto vec môžeme opraviť vždy po štyroch rokoch. No v žiadnom prípade by sme politikov nemali rozmaznávať. Nemali by sme negatívne javy v politike tolerovať, a preto je dobrý nejaký satirický šľah perom. Politická satira však, žiaľbohu, je v našich periodikách (až na výnimky) úplne odpísaná. Je to pomaly horšie ako za reálneho socializmu. Vtedy určitým spôsobom takýto humor existoval, aj keď prešiel síťom cenzúry a autocenzúry. Po revolúcii mnohé časopisy vznikli a začas sa venovali aj politickému humoru. No po čase zanikli alebo sa celkom politickému humoru vyhýbajú. Má to širší spoločenský kontext. Je to pravdepodobne preto, že politici, alebo tí, ktorí sú s politikou spojení, ovládajú isté lobistické skupiny, a tie nie sú schopné takýto humor napríklad v podobe časopisu podporiť. Jednoducho, na politický humor nie sú mecenáši.

■ Trnava je pre vás mestom, v ktorom ste doma nielen ako pedagóg, ale máte tu veľa priateľov z radov humoristov. Paradoxne, aj keď ste všetci z jedného regiónu, najčastejšie ste sa stretávali v Bratislave.

- Aj keď bývam v Piešťanoch, Trnavu takto vnímam už roky. Veď bola centrom aj niekdajšieho veľkého okresu. Najčastejšie som do Trnavy chodil v rámci súťaže neprofesionálneho výtvarného umenia Trnavská paleta. Často som sa na nej zúčastňoval ako výtvarník, neskôr som robil aj hodnotiteľa a komisára súťaže. V Trnave som mal veľa priateľov – výtvarníkov: Emila Pauloviča, no najmä Josepha Jurču, samozrejme, aj redaktorov Roháča ako je Benjamín Škreko, či Koloman Uhrík. Pred desiatimi rokmi som začal pracovať na trnavských univerzitách. V poslednom období som akosi naštartoval spoluprácu s trnavskými tvorcami v rámci Fóra humoristov v Knížnici Juraja Fándlyho. Nedávno sme boli spolu aj na Kremnických gagoch. Tam som mal aj výstavu karikatúr.

■ Má Trnava niečo v sebe, že priťahuje ľudí so zmyslom pre humor? Okrem vám spomínaných mien sa k nej hlásili aj iní, ktorí priamo v Trnave nemajú korene – povedzme, Viktor Kubal.

- Vychádza to zrejme z istých historických súvislostí. Je to akýsi genius loci. V psychológii sa hovorí o niečom takom ako morfické rezonancie. Jednoducho sa to dostáva do ľudí, akoby sa navrstvovalo to, čím tam ľudia žili, akoby sa to roky ukladalo do zvláštnej podoby, ktorá je nemateriálna. A Trnava svojou mestskou tradíciou a položením pravdepodobne takéto niečo v tvorivých ľuďoch evokuje.

■ A vaše súčasné aktivity?

- Okrem práce na fakulte sme v súčasnosti začali realizovať projekt neziskovej organizácie Otvorená náruč. Chceli by sme pomáhať týraným ľuďom. Pôsobím tam ako klinický psychológ a garant organizácie. Takže budem okrem pedagogickej práce poskytovať aj psychoterapiu ľuďom, ktorí sa dostanú do neriešiteľných situácií.

Text a foto: Martin JURČO

Jeho čaša trpezlivosti sa definytívne naplnila...

Do trnavskej histórie odišla ďalšia hudobná legenda. Trnavská kultúrna verejnosť sa v septembri rozlúčila s Ivanom Kleschtom, ktorý bol jedným z popredných hudobníkov trnavského kultúrneho života šesťdesiatych rokov.

Patril k neprehliadnuteľným postavám trnavskej scény, a to nielen ako hudobník (hral najmä na klarinet a saxofón), ale aj svojou telesnou schránkou. Často si jeho priatelia „od muziky“ robili z neho žarty aj pre túto spojitosť.

Ivan Klescht sa narodil 10. augusta 1937 v Trnave. Aj keď bol z robotnickej rodiny, jeho otec Béla (Vladislav) si privyrábal po večeroch hraním v kaviarni Imperiál a zároveň bol aj čašníkom. Keďže v Trnave boli vtedy automobilové závody jedným z najväčších podnikov, aj Ivan sa tam vyučil za sústružníka a neskôr študoval aj na strojníckej priemyslovke v Trnave.

Už vtedy však vedel dobre hrať, veď už na učňovskej škole sa venoval hudbe – hral na saxofón a klarinet. A už na strednej škole sa stal členom viacerých dychových a tanečných súborov. Okrem Vozovkára a folklórneho súboru pri Trnavských automobilových závodoch sa organizovali od druhej polovice päťdesiatych rokov slávne Čaje o piatej. A tam sa stretávali známi trnavskí, ale aj bratislavskí hudobníci. Ivan Klescht nemohol v tejto slávnej zostave chýbať a účinkoval aj v najslávnejšej zostave týchto telies – tamojšom dixielande pod vedením Rudolfa Koššoviča. V tejto zostave kapely bol Ivan Klescht ako hudobník už ako doma – veď v roku 1958 – 60 účinkoval v podobnom telese v Domažliciach počas základnej vojenskej služby.

Dodnes s úsmevom na tvári naňho spomínajú jeho priatelia z hudobnej branže. „Vyrostali sme spolu v kolónii na Barčovského ulici a chodili sme aj do jednej školy. Bolo to Odborné učilište štátnych pracovných záloh, dokonca sme boli aj v jednej triede. René Návojl mal brata a Ivan Klescht tam s ním začal hrať. Nejaký pán Gajlík tam bol hudobným vychovávateľom a učil chlapcov hrať v dychovke. Keď sme sa stretli v učilšti, začal som hrať aj ja. Čaje začali v jedálni. Neskôr sa to tak rozrástlo, že ich museli presunúť do kultúrneho domu. V nedelu tam bolo od štyristo do sedemsto ľudí. Väčšinou sme hrali americký džez, dixieland. Potom sme začali aj tvoriť a neskôr sme hrali aj slovenské skladby. Náš vzor bol Orchester Siloša Pohanku. Neskôr sme mali tri saxofóny, trúbku a Ivan s nami hrával práve v tejto zostave. Potom sme sa spojili s Ervínom Kovalčíkom a ďalšími hudobníkmi, a potom už Ivan Klescht odišiel do Bratislavy,“ spomína člen dixielandu Viliam Hudcovič.

Profesionálne pracoval Ivan Klescht v trnavskej TAZ-ke ako konštruktér, neskôr v Tesle Piešťany, a podobne aj v Trenčíne v technickom závode vtedajšieho ministerstva obrany.

Skupina Optimist v roku 1966. Zľava: Ivan Klescht, Jožko Kudri, Milan Adamík, Luboš Novotný, Jano Ozábal, Marián Mrva

Neskôr, od roku 1969, začal pôsobiť ako pedagóg na Strednej priemyselnej škole ako učiteľ dielenských prác. Popri práci konštruktéra sa stále venoval hudbe. „Keď zistili trnavskí muzikanti, že hrám na basovú gitaru, pozvali ma do skupiny Tempo 6 pri Okresnom osvetovom stredisku. Tam hral aj René Návoš, Rudolf Parizek a ďalší. Tam som s Ivanom Kleschtom hral asi dva alebo tri roky. Druhá kapela – Optimist chodila každé leto do Trenčína, do hotela Tatra. Poprosili ma, či by som nezaskočil ako hráč na basgitaru. Ivan s nami hrával zhruba do roku 1967. Pamätám sa, keď sme chodili domov z Trenčína, Jozef Kudri a Ivan Klescht sa predhánali na motorkách, kto bude skôr v Trnave. Potom Ivan odišiel do Bratislavy a nevedeli sme veľa o jeho ďalších aktivitách,“ hovorí Marián Mrva, ktorý s Ivanom na zájazdoch trávil aj chvíle mimo koncertného pódia.

Neskôr Ivan Klescht učil externe aj vo vtedajšej trnavskej Ľudovej škole umenia ako učiteľ klarinetu. Nevšednú a originálnu spomienku na Ivana Kleschta má aj ďalší hudobník – Karol Bodorik. „Počas štúdií som v sobotu popoludní cestoval domov do rodnej Trnavy, aby som nezmeškal žiadne hranie mojej obľúbenej kapely Dixieland. Na jeseň 1961 sa mi splnil sen. Prijali ma do Dixielandu ako hráča na bendžo a gitaru. Saxofonista Ivan Klescht mi s úsmevom na perách, ktoré pri úsmeve utekali na jednu stranu, povedal: ‚Ty si Kájo? Ja mám brata Kája, ale on je Koloman a ty si Karol. Ako to, že si tiež Kájo?‘ Nevedel som odpovedať, iba som pokrčil ramenami. Keď sme hrávali ďalšie skladby, Rudo Koššovič poznal: ‚Ivanko, nalaď sa, myslím, že si nízko.‘ Ivan precedil cez zuby: ‚Čaša trpezlyvosti sa plný!‘ Ale dotlačil hubičku na saxofón a dal si zahráť komorné ‚a‘. Hrali sme poslednú skladbu, keď ju Rudo zastavil: ‚Ivanko, ešte si nízko.‘ Ivan sa postavil a predniesol: ‚Čaša trpezlyvosti sa naplnyla!‘ Zbalil saxofón do puzdra a bez pozdravu odišiel. Viac neprišiel ani na čaj, ani na skúšku. Dlho som ho potom nevidel,“ hovorí Karol Bodorik.

V roku 1978 odišiel byvať a pracovať do Bratislavy, kde si založil aj novú rodinu. „Keď odišiel z Trnavy, žil akoby bohémym spôsobom života, akoby zabudol na svojich kamarátov, z nášho mesta sa stretával len so mnou. Pamätám sa, že mi rozprával o tom, ako hrával v zahraničí – v Berlíne, v Škandinávii. Mne ako synovi veľmi veril. Zdôveril sa mi, že by chcel byť pochovaný v hrobe pri svojich rodičoch. To som mu aj vyplnil. Vrátil sa takto do Trnavy, prišli sa s ním rozlúčiť na poslednej ceste všetci jeho kamaráti a existujúca rodina. Mne po ňom zostal saxofón, ktorý nikdy nepredám...“ spomína syn Ivan Klescht mi.

A aké sú spomienky jeho priateľov a pamätníkov z trnavských skupín z posledného obdobia? „Po rokoch v kapele Old Boys Jazz Band sme predebatovali, že by bolo dobre zorganizovať stretnutie muzikantov, ktorí hrali na čajoch. Ako kapelník som dostal do víťazstva akciu zorganizovať. Veľmi som chcel, aby sa Ivan akcie zúčastnil, lebo na čajoch hral nielen v Dixielande ale aj s mladšou kapelou Optimist. Po veľkom úsilí sa mi podarilo zistiť, že pracuje v Slovnafte v Bratislave. Na personálnom oddelení mi referentka dosť neochotne prezradila, že býva na podnikovej ubytovni a dala mi telefónne číslo. Mal som šťastie, že som ho tam zastihol, lebo väčšinu času trávil u priateľky. Dlho som ho presvedčoval, aby na stretnutie prišiel. Na stretnutí bol veľmi žoviálny, s každým debatoval, spomínal veľijaké príhody z muziky. Napríklad, jeho typický výrok: ‚Čaša trpezlyvosti sa naplnyla!‘ Odchádzal do Bratislavy až na polnočný vlak a veľmi mi ďakoval, že som ho presvedčil zúčastniť sa stretnutia. Asi pred mesiacom mi Evička, bývalá speváčka z TAZ Kvintetu, telefonovala z penziónu pri Novom cintoríne: ‚Kajko, Ivan Klescht je u nás.‘ Zarazilo ma to, ale povedal som: ‚Dobre, že hovoríš, prideme ho ako kapela pozrieť,‘ povedal som. ‚Nie to nemôžete, lebo mi zakázal, aby som vám to hovorila,‘ poučila ma Evička. Pomyslel som si, že to Ivana prejde a prideme za ním. Nestihlo ho to prejsť. Čaša trpezlyvosti sa definytívne naplnyla... Už sme ho iba odprevadili a budeme naňho spomínať,“ dodáva smutne Karol Bodorik.

Martin JURČO, foto: archív M. Mrvu

České evergreeny v Knižnici Juraja Fándlyho

Aj v tomto roku pozývame všetkých členov a sympatizantov Českého spolku v trnavskom regióne na hudobný koncert pri príležitosti 92. výročia vzniku 1. ČSR, ktorý sa uskutoční 22. októbra 2010 o 17. hodine v hudobnom oddelení Knižnice Juraja Fándlyho na Ulici M. Schneidera Trnavského.

Opäť tu privítame českého pesničkára, gitaristu a instrumentalistu Jana Matěja-Raka v programe *Písne pro poslední hosty*. Bude to večer starých trampských a filmových evergreenov. V nečakaných úpravách zaznejú piesne slávne i neznáme, clivé i menej clivé, pomalé i svižnejšie. Vypočujeme si pesničky z repertoáru predvojnových trampských osád i salónnych orchestrov, piesne z pera E. S. Nováčka, Jiřího Srnky, Bedřicha Nikodéma, Jendy Kordy, Riši Jurista, Eddyho Fořta, Tonyho Hořínka, Jaroslava Ježka či Jiřího Traxlera.

Hudobné programy, ale i besedy, prednášky, čítačky, výstavy, výlety do prírody či viačkové posedenia sú už tradičnou súčasťou činnosti Českého spolku v trnavskom regióne (ČSTR), ktorý má v našom meste i v Piešťanoch veľmi dobré zázemie. Je to nepolitické občianske združenie obyvateľov Slovenskej republiky hlásiacich sa k českému, moravskému a sliezskemu pôvodu, ich rodinných príslušníkov a ďalších sympatizantov bez ohľadu na štátne občianstvo.

ČSTR vznikol v roku 1994 na ustanovujúcej konferencii 16. apríla 1994. V minulom roku si členovia tejto organizácie pripomenuli 15. výročie svojho vzniku. Vo funkcii predsedu sa vystriedali za toto obdobie Jaroslav Kašík, Stanislav Florián a Jaroslava Svetlíková. Od roku 2004 vedie ČSTR Jiří Vodrážka.

„Za priority v činnosti spolku považujeme zachovanie demokracie, plurality, humanity a tolerancia. Pod pojmom zachovania identity si predstavujeme kultivovanie materinského jazyka, propagáciu českej kultúry a tradície, posilňovanie historického a občianskeho povedomia,“ vyjadruje sa Jiří Vodrážka v Almanachu Českého spolku v trnavskom regióne (2009). Tieto ciele sú veľmi blízke i mnohým sympatizantom spolku, medzi ktorých už tradične patrí aj Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave.

Knižnica venuje českej literatúre a osobnostiam českej kultúry veľkú pozornosť počas celého roka. Výnimočne však v októbri – Mesiaci česko-slovenskej kultúrnej vzájomnosti propaguje českú kultúru a obzvlášť literatúru. Stalo sa tradíciou, že pri príležitosti výročia Vzniku 1. ČSR pripravujeme spoločne program, ktorý účastníkom môže priniesť príjemný a výnimočný zážitok z osobného stretnutia členov spolku s predstaviteľmi vlastnej národnej kultúry. Pri tejto spolupráci sme mali potešenie stretnúť sa so zaujímavými ľuďmi: ako bola Marie Korandová, Bedřich Ludvík, Tereza Boučková, Jan Matěj-Rak, Lenka Procházková, Starý orchestrion a ďalší. Nemenej podnetné sú v priebehu roka aj podujatia, ktoré spoločne pripravujeme s cieľom navzájom sa obohatiť, podporiť snahu členov spolku uchovať a kultivovať si svoj materinský jazyk, svoje kultúrne dedičstvo a vlastenecké povedomie.

Do tretice všetko dobré – je tu zas Zoom+

Tretí ročník medzinárodného a cappella festivalu Zoom+ sa uskutoční od 7. do 9. októbra 2010 v trnavskom kine Hviezda.

Po minuloročných úspešných koncertoch slovenských miláčikov publika – vokálnej skupiny Fragile, kabaretných Velvet Voices z Rakúska, špičkovej nórskej ženskej formácie Pitsj a poľských takzvaných „King's Singers“ Affabre Concinui, ktorí ohúrili svojim belcantovým štýlom, sa v Trnave znova stretne päť zaujímavých vokálnych formácií s medzinárodnými menami.

Festival Zoom+ otvorí vo štvrtok 7. októbra dve, takpovediac, „domáce“ kapelky – Sklo zo Slovenska, ktorej ťažiskovým repertoárom sú renesančné melódie, slovenské ľudové piesne v zaujímavých úpravách, ale aj černošské spirituály. Kontrovať im budú páni z českého Affetto – vokálno-experimentálneho súboru, ktorí sa pohrávajú s hlasmi ako s nástrojmi.

V piatok 8. októbra nám festival Zoom+ „priblíži“ juh nášho kontinentu, konkrétne cez Slovinsko a vokálnu skupinu BIT – ktorá je často oceňovaná za svoj harmonický zvuk – až do talianskeho Bari, odkiaľ k nám zavíta vokálne zoskupenie Mezzotono, a to nielen so známou skladbou Ciao, bella..., ale aj s a cappella úpravami regionálnych melódií.

Záver festivalu v sobotu 9. októbra bude patriť Ukrajine – mužské vokálne zoskupenie ManSound sľubuje večer popových a rockových melódií vo vokálnych verziách. *-ld-*

Chystá sa koncert venovaný Eve Kostolányiovej

Pri príležitosti 35. úmrtia speváčky a tanečnice, trnavskej rodáčky Evy Kostolányiovej pripravuje občianske združenie Pramene na november v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika veľký komponovaný program. Zložený bude z pásma slova a hudby – z rozprávania Eviných spolupracovníkov, priateľov a lekárov.

Hlavní aktéri programu sa zamerajú najmä na trnavský kontext, aj keď speváčka v Trnave prakticky len začínala na trnavských Čajoch o piatej. Súčasťou večera je koncert zložený z piesní, ktoré mala Kostolányiová v repertoári. No zahrajú ich v novom šate a s novou interpretáciou členovia Art Music Orchestra. Názov telesa sa v našom regióne postupne dostáva do povedomia. Aj keď existuje len dva roky. Mladí hudobníci sa prezentujú v rôznych žánrových oblastiach – od folklóru cez džez až po populárnu hudbu. Pochádzajú z trnavského regiónu a ako milovníci hudby spontánne založili veľký orchester, zložený z časti big bandu a veľkej sláčikovej sekcie. Názov Art Music Orchestra inicioval dirigent a multiinstrumentalista Marek Bielik, inak člen Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu v Bratislave. Orchester zväčša interpretuje filmovú a muzikálovú hudbu (okrem pásma filmovej hudby sa v rámci Roka kresťanskej kultúry predstavil niekoľkokrát s programom gospelovej hudby Jany Kocianovej, stálymi spevákmi orchestra sú okrem mladých interpretov napríklad aj Zdeno Sychra a Nora Blahová).

Charakteru telesa je príbuzný aj repertoár Evy Kostolányiovej (nahrávala zväčša s Tanečným orchestrom Čs. rozhlasu v Bratislave a s Orchestrom G. Broms), aj preto vznikla myšlienka pripraviť takýto program v Divadle Jána Palárika. „Art Music Orchestra z Červeníka má pripravenú finálnu verziu hudobnej časti. Je zložená z 12 skladieb v podaní tohto bigbandu a sláčikového orchestra s mladými speváčkami, o ktorých na našej scéne populárnej hudby budeme ešte počuť. Takto chceme nepriamo prepojiť generáciu, ktorá

už odišla, s generáciou, ktorá na scénu ešte len prichádza. Meno Evy Kostolányiovej je pre nás zaujímavé nielen z toho dôvodu, že dodnes je inšpiratívny jej repertoár a zanietenosť, s akou ho interpretovala, ale chceme do celého obsahu piesní melodického prúdu vniest nový pohľad – ukázať, že návrat k melódii, k čistému, na obsah textu zameranému spevu, je čoraz aktuálnejší,“ hovorí spoluautor programu a dirigent orchestra Marek Bielik.

Súčastou koncertu bude aj prezentácia monografie Hommage a E. K., ktorá je zložená nielen zo spomienok Trnavčanov, ktorí so speváčkou spolupracovali, ale po prvýkrát priniesie aj komplexné údaje o Kostolányiovej aktivitách na poli rozhlasu, televízie, vydavateľstva Opus a doteraz vydaných knižných publikáciách. Partnerom podujatia je Slovenský rozhlas, programová služba Rádio Regina, ktorý pripraví z podujatia záznam a odvysiela ho počas vianočných sviatkov.

Eva Kostolányiová patrila koncom 60. rokov k popredným speváčkam našej populárnej hudby, o čom svedčí aj umiestnenie ako jedinej slovenskej speváčky v takých anketách ako je Zlatý slávik alebo Interpret roka. Okrem spievania aj hrala v niekoľkých rozprávkach a TV inscenáciách a účinkovala aj v zahraničí. V júni tohto roka jej bola in memoriam udelená Cena Trnavského samosprávneho kraja.

-maju-

Výstava Prelet spektrom na západnom krídle

Predajná výstava Prelet spektrom je nový počín trnavskej umeleckej formácie – združenia umelcov BonArt, ktoré pôsobí desať rokov na slovenskom a európskom kultúrnom poli. Vernisáž, na ktorú sú srdečne pozvaní Trnavčania a návštevníci nášho mesta, sa uskutoční vo štvrtok 21. októbra 2010 o 17.00. h v západnom krídle trnavskej radnice.

Koncepcia výstavy je zameraná na prezentáciu autorskej tvorby členov združenia BonArt za posledný kalendárny rok a ponúka zúčastneným umelcom voľný priestor vo výbere maliarskych tém, námetov a techník. Pre milovníkov výtvarného umenia je na západnom krídle pripravený prelet ich tvorbou od komorného romantizmu až po pop-artové výkriky a postmoderný experimentalizmus. Vzhľadom na to, že táto výstava v západnom krídle trnavskej radnice (výstavný priestor na prvom poschodí) sa bude konať paralelne s tradičnou jesennou fotografickou výstavou Genius loci Trnavy, ktorá sa už osvedčila svojou vysokou profesionálnou úrovňou, pred autormi je veľmi zodpovedná úloha zaujať diváka niečím čerstvým, svižným a nespútaným.

Ponuku vystavovať dostanú aj nadaní žiaci výtvarného krúžku Rybička pod vedením umelkyne Oksany Lukomskej. Výstava bude spojená s prezentáciou originálov „mladších“ aj „starších“ účastníkov výtvarného workshopu, ktorý sa uskutoční vo výstavných priestoroch západného krídla radnice v utorok 19. októbra 2010 od 15. do 18. hodiny. Cieľom workshopu je poskytnúť zúčastneným príležitosť zužitkovať ich poznatky nadobudnuté na školských hodinách výtvarnej výchovy a prakticky realizovať svoje tvorivé vízie a predstavy pomocou rôznych výtvarných materiálov a techník s aktívnou pomocou profesionálnych výtvarníkov. A v neposlednom rade – rozvíjať predstavivosť detí i dospelých s ponukou vyskúšať si rôzne materiály a témy, posunúť ich umelecké videnie a pocity do roviny hry na umelcov, v ktorej môžu byť slobodní, atraktívni a neopakovateľní. Všetci budú mať možnosť využiť prítomnosť výtvarníkov ako sprievodcov a konzultantov, ktorí im s radosťou dodajú odvalu experimentovať, skúšať a nebať sa robiť chyby.

Na konci workshopu budú najlepšie originály podpísané autormi, zarámované a umiestnené na výstave medzi prácami umelcov združenia BonArt.

-luk-

Miro Švolík: VELKÁ ŽENA malý muž

Kopplova vila Galérie Jána Koniarka
Kurátor: Vladimír Beskid
Výstava potrvá do 17. októbra 2010

Galéria Jána Koniarka v Trnave predstavuje retrospektívnu výstavu Mira Švolíka (1960), špičkového slovenského fotografa, predstaviteľa silnej generácie inscenovanej fotografie, ktorá nastúpila na vtedy československú výtvarnú scénu.

Švolík s technickým aparátom vytvára osobité inscenovanie a videnia sveta. Prináša poetický a hravý svet „svetloobrazov“, kde nechýba esprit, humor, nadsádzka, naivita pohľadu aj prešibanosť kombinácie. Pre Švolíka je charakteristická práca v cykloch – priradovanie snímok, rozvíjanie myšlienky a príbehu v jednotlivých sekvenciách. Výstava mapuje hlavné série jeho prác v priebehu troch desaťročí – od študentských čias na pražskej FAMU po najnovšie tri cykly, ktoré sa na Slovensku prezentujú prvýkrát. Expozícia tak zaznamená rozličné polohy a prístupy autora od populárnych záberov z vtáčej perspektívy na komponované figúry na dlažbe (Jedno telo, jedna duša, 1985 – 86; Hľadám si svoju vlastnú tvár, 1989), cez kombináciu a spájanie dvoch záberov v jednom fotoobrazu (Obrázky zo Slovenska, 1989; Návrat k prírode, 1994 – 97), cez vkladanie detailov do obrazov svetových majstrov, či kriviek ženských tiel (Otvory a diery: Dejiny umenia, 2001; Evino jablko, 2001), vytváranie hravých magnetických tabulí s domínom minifotografií (Magnetky a kartičky, 2007), až po erotické digitálne fototlače (Kvety slasti, 2004). Aktuálne tri série (Od zrodu až do smrti, 2009; Mliečna dráha, 2009; Veľká žena malý muž, 2010) predstavujú metaforu plynutia času, ohmatávanie ženského tela v intimite ateliérového vesmíru, aj márnú mužskú túžbu zaznamenať krajinu žien.

Miro Švolík (narodený 1960 v Zlatých Moravciach), absolvent FAMU v Prahe (1981 – 87), žije a tvorí v Prahe a Kostelci nad Labem. Od roku 2009 je kurátor galérie Solnice, České Budějovice a vedúci Ateliéru kreatívnej fotografie na VŠVU v Bratislave.

Viac na www.mirosvolik.cz

-GJK-

Matúš Lányi: KATEDRÁLA

Nádvorie Kopplovej vily Galérie Jána Koniarka
Kurátor: Vladimír Beskid
Výstava potrvá do 17. októbra 2010

Predstaviteľ mladej generácie silnejúcej východoslovenskej scény Matúš Lányi (narodený 1981 v Spišskom Podhradí) je absolventom Katedry výtvarných umení a intermédií Fakulty umení TU v Košiciach (2000 – 07). Žije a tvorí v Spišskom Podhradí a v Levoči. Dlhodobou reflektuje kresťanské témy a kultúru, od prvých výrazných sérií maliarskych prác v kombinácii novozákonných odkazov a počítačového jazyka (séria Windows, 2007 – 8), či molekularnej fyziky (Vyslanie dvanástich; Molekulárny Ježiš, 2007). V poslednom období realizoval práce v priestore – išlo o zakresľovanie pôdorysov chrámov v profánnom prostredí

– telocvičňa, športové ihrisko (Relevation 11, 2009; John 2, 2009). Jeho Katedrála, ktorú môžeme vidieť v záhradnom areáli Kopplovej vily GJK v Trnave, je monumentálna sochárska realizácia s výškou 12 metrov, dĺžkou 14 m a šírkou 6 m, ktorá má modelovú podobu kresťanského kostola a je zhotovená z lešenárskych trubiek. Katedrála nadväzuje na jeho predchádzajúce práce v 3D a znamená obraznú „rekonštrukciu“ kresťanskej tematiky a tradície, ktoré sú trochu obchádzané v súčasnej vizuálnej kultúre. Katedrála (Skeleton) predstavuje aj symbolický chrám, kde podľa autora „transparentnosť jeho skeletu naznačuje prienik profánnych tendencií do sakrálneho prostredia, definovaného a lineárne ohraničeného konštrukciou. Duchovný charakter interiéru je vydaný napospas externej intervencii, ktorej následkom dochádza k akémusi vyprázdneniu priestoru, teda pozbaveniu jeho entity. Dielo reflektuje tušené tendencie duchovnej devalvácie a posilňujúcej sekularizácie, poukazuje na prehľbujúcu sa priepasť v hodnotovej orientácii“ v súčasnej postmodernej spoločnosti.

Katedrála (Skeleton) Matúša Lányioho sa koná v rámci projektu EXIN (exteriér-interiér), ktorý preferuje intervencie súčasného umenia do galerijného priestoru, zároveň je príspevkom k Roku kresťanskej kultúry 2010. -GJK-

Jakub Reken: ČASOZBERY

klub 3, Kopplova vila Galérie Jána Koniarka

Kurátor: Vladimír Beskid

Výstava potrvá

do 17. októbra 2010

Jakub Reken (narodený 1986 v Rimavskej Sobote), absolvent Školy úžitkového výtvarníctva Košiciach, v súčasnosti študent 3. ročníka na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave v ateliéri prof. Ivana Csudaia. Výstava v klube 3 v rámci programu etablovania nových mien na výtvarnej scéne predstavuje najnovšiu sériu jeho maliieb. Jeho spôsob maľby vychádza z jednodu-

chého princípu improvizácie a vrstvenia abstraktných prvkov, fragmentov, imaginárnych priestorov, ktoré v priebehu procesu transformuje do spletitej farebnej štruktúry plôch a čiar. Špecifikum Rekenovho prístupu spočíva v istej procesualnosti práce, keď popri vytváraní samotného obrazu zachytáva jeho priebeh vzniku fotoaparátom. Tento fotozáznam prezentuje paralelne s maliarskymi dielami a dosahuje tak nové napätie medzi médiom maľby a videom, ukazuje časovú následnosť jednotlivých etáp vzniku plátna (preto názov Časozbery). Zároveň dáva divákovi novú možnosť v skratke sledovať maliarsky proces aj spôsob uvažovania autora „v priamom prenose“. Jednotlivé fázy obrazov reflektujú totiž množstvo vytvorených situácií a momentálnych kompozícií, ktoré sa v záverečnom diele už neobjavujú, alebo sú prekryté inou situáciou. Prezentácia maliarskych prác Rekena s premietaním procesualnej skratky prináša tak pre vnímateľa obohatenú vizuálnu informáciu. -GJK-

Vlk ma prenasledoval do posledného dychu

V januári 1989 sa mi začal rozpadáť zub, potom sa mi rozpadla hudobná skupina a koncom roka to postihlo celý socialistický tábor. Nik netušil ako sa to stalo a ja som mlčal. Hral som vtedy v bývalej NDR, v Rudolstadte, v Theater restaurante. Vedúci bol mladý Udo, syn Herberta a Márie. Hrali sme tam už niekoľko mesiacov a naivne si mysleli, že tam nik nerozumie po slovensky. Herbert a Mária však boli sudetskí Nemci, ktorých po druhej svetovej vysťahovali z Československa. Keď už mali zmapované všetky obligátne témy našich rozhovorov, konečne sa priznali, že nám rozumejú. Mária sa potom s nami rozprávala po česky a dokonca nám zaspievala kúsok hymny Gte tómf múj, gte tómf múj... Sudetských Nemcov bolo v Rudolstadte viac a hovorili si Rüksakdeutsche.

Theater restaurant bol vždy plný. Tancovalo sa v historickej sále. Nad parketom na strope elipsovitého tvaru v štukovom ráme bola pod vrstvou bielej farby ukrytá freska. Postavy z fresky hnevalo, že sú zatreté a nemôžu sa dívať na svet pod sebou. Keď pred desaťročiami pod nimi podpisovali zástupcovia štyroch víťazných mocností zmluvu o výmene Thüringenu – zeleného srdca Nemecka za západný Berlín, boli nemými svedkami tohto aktu.

Jedného pekného rána v lete 1990 som zistil, že mi v noci z pódia niekto ukradol hudobnú aparatúru. Nahlásil som to polícii. Prišli, spísali a zistili otvorený oblok, kadiaľ aparatúru vyniesli. Vedúci Udo mi vtedy povedal, že ak si aparatúru nezoheniem, prídem o prácu. To ma našťvalo. Povedal som mu, že aparatúru ukradli z jeho podniku a že mal v noci po záverečnej skontrolovať obloky. Na modelovej situácii s obráteným garde som mu vysvetlil, aby si predstavil, že príde ku mne na Slovensko s vlastným čakanom kopať u mňa kanál, čakan mu z môjho domu ukradnú a ja mu potom poviem, že ak si čakan nezohenie, je bez práce... To zasa našťvalo Uda.

Tak som opäť, po roku, začal fajčiť a požičal si aparatúru od kamaráta, Bulhara Jančeva. Keď som potom smutne sedel pri káve, prisadol si ku mne jeden sympatický Nemeck, predstavil sa ako Peter Vlk a objednal nám koňak. Po chvíli už vedel, prečo som smutný, objednal znova a s úsmevom sa spýtal, či som si aparatúru neukradol sám a nepredal. Urazil som sa, a tak objednal ešte raz.

Kapela mala voľný deň a Peter Vlk nás všetkých pozval do Theater restaurantu na diskotéku s tematickým názvom Večer osamelých srdc. Uvádzali ju čašníci nostalgický Klaus a rozšafný Michael, ktorý sa predstavoval vizitkou s nápisom Najhorší čašník v Nemecku. Rampa so svetelnými efektmi a zrkadlovými guľami premenila sálu na záhradu s hrou farebných odbleskov. Tie spolu so srdcervúcimi skladbami Deutsche Welle vyvolávali v siedmich zúčastnených srdciach rôzne asociácie. Päť srdc vrátane môjho, členov kapely a Petra Vlka sedelo za jedným stolom a dve zvyšné pri parkete. Jedno patrilo bradatému mužovi v čiernom obleku, ktorého som vídaval v malom bare oproti, ako s pomocou vodky ťahá rozumy zo sovietskych dôstojníkov, ktorí mali neďaleko posádku. Posledné srdce patrilo peknej dáme vedľa bradatého muža. Dávali si vínko a občas vybehli na prázdny parket, kde sa snažili ľahko vznášať. Peter Vlk objednal všetkým okrem mňa, a potom sa ma spýtal, čo pijem. Whisky, odvetil som. Peter objednal pre mňa sedmičku skvelej značky a pre seba sedmičku vodky. Vonku

za oblokmi už bola tma, ale mne práve začalo svitať. Z podvedomia sa mi začali vynárať príhody o ľuďoch, ktorí nás, keď sme za socializmu hrali v západnom Nemecku, pri poháriku presviedčali, aby sme sa s nimi šli pozrieť do obchodu ARMY v kasárňach vojakov USA. Vraj tam majú porno časopisy. Naivní si vyslúžili za svoj záujem o porno v kasárňach USA zákaz vycestovania z ČSSR a poniektorí aj dlhodobé pobyty v našich väzniciach. Pred voľbami, keď sme museli povinne ísť voliť na veľvyslanectvá ČSSR v zahraničí, nás raz v podniku navštívil jeden krajan, emigrant. Platil nám, rozprával o nádhernom živote v slobodnom svete a pýtal sa nás, či nechceme zostať vonku. Klamali sme, že nie a on začal zasa s pornom. Keď nás nepresvedčil, mávol nad nami rukou a znechutene odišiel. Keď sme na druhý deň šli voliť na čs. veľvyslanectvo, sedel vo volebnej miestnosti za vrchstolom. Nezriedka sa agenti provokatéri pohybovali v spoločnosti atraktívnych „mataharistiek“. V tomto prípade s Petrom Vlkom nič podobné nehrozilo, lebo socialistický tábor už pol roka neexistoval. Bolo za tým však niečo iné, a ja som netušil čo...

Tak sme začali s Vlkom piť. Moje speváčky Aňa a Maja sa už zvíjali na parkete a ja som s istou dávkou nostalgie spomínal, že keď hráme, stoja na pódiu ako Lótove ženy a zazerajú do publika ako hrom do duba. Striedal som obozretne whisky s kolou a s pomocou tejto techniky som postupne a nenápadne vymieňal obsahy oboch fliaš. Mrzelo ma to, lebo tá škótska bola naozaj skvelá, ale iné riešenie som nenašiel. Peter Vlk začal bľabotať po pol fľaši vodky, že keď si človek vypije, povie, aj čo by nemal a odhalí svoj charakter. Keď už bola moja fľaša škótskej do troch štvrtín prázdna a ja som stále nič neodhalil, svetlami rozjasanou sálou preplachtila k nášmu stolu žena od bradatého čierneho muža s fľašou bieleho vína a spýtala sa, či si môže prisadnúť. Jasné, zahučali sme a ona nám začala srdcervúco vysvetľovať, ako si s mužom vôbec nerozumie. Pritom mi jednou rukou prilievala do whisky víno a druhú pustila bez dozoru na prechádzku po mojom stehne. Odtiahol som sa, žena sa osudovo zamračila a mohutne zahlaholila príšernou ruštinou pieseň Volga, Voóolga, mať radnáááá... Samozrejme, že sme sa hneď pridali a nemeckí čašníci na nás zhrozene poškuľovali cez lietačky. V mysli sa mi vynoril filmový Švejik, ktorého chcel Marvan označovať puncom ruského špióna...

Vtom sa Peter Vlk z posledných síl pozviechal, tlačенý pocitom povinnosti vstal, chytil sa rukami stola a jeho monológ vyzeral v preklade asi takto: „Šag ši už koneš-šne špomeň, hik, komu ši predal tú, tú, hu-hik, hudobnú ha-ha-hik! -paratúru! Potom zaškútil na koniec vlastného nosa, neisto sa zaknísal v kolenách, vypol si obraz aj zvuk a odkvôcol.

Roky plynuli. Po tom, čo sa rozpadol môj zub, kapela a napokon aj socialistický tábor a ukradli mi aparatúru, sa rozložilo a rozkradlo ešte mnoho vecí. Vyšetrovatelia a súdy nestíhajú. Je jasné, že nám chýbajú vytrvalí, neúplatní a neohrození ľudia, ktorých by nič nezastavilo pri objasňovaní krádeží na najvyšších úrovniach. Napríklad ľudí, ako bol Peter Vlk. Keď na neho spomínam, vždy sa mi vynorí spomienka na Napoleonovho generála, ktorý bojoval do posledného zvyšku síl, v agónii pricváľal na koni, podal hlásenie a zaknísal sa v sedle. „Ste ranený?“ spýtal sa ho Napoleon. „Nie, mŕtvy,“ povedal generál a spadol bez duše z koňa.

Športový kaleidoskop

■ **MOCNÉ PUTO RODNEJ TRNAVY** – Zrod Klubu rekreačného behu v Trnave, najstaršieho vo vtedajšej ČSSR (vznikol 2. septembra 1977), každoročne oslavujú milovníci džogingu v prímestskej rekreačnej oblasti Kamenný mlyn. Pravda, nie v rokovacej sále, ale na bežeckej trati. Tamojší Beh zdravia lesoparkom Kamenný mlyn na 8 910 m pridal do kroniky 31. diel a vo štvrtok 2. 9. ho vyhrala dvojica Ľuboš Ferenc (Trnava) – Lucia Naňová (Topoľčany). Medzi štartujúcimi nechýbal ani 23-ročný trnavský rodák Matej

Martinkovič (na fotografii Marty Országhovej), vnuk bývalého prvotligového futbalistu Spartaka Trnava Jána Horvátha. Matej strávil detstvo v Austrálii, mladosť v Bahrajne a teraz absolvuje univerzitné štúdium v anglickom Sheffielde. Ako prezradil svetobežník Matthew Martinkovic pre Novinky z radnice, do rodnej Trnavy sa vráti v decembri a na prelome starého a nového roku mieni absolvovať známu Trnavskú bežeckú trilógiu.

■ **TENISOVÉ FESTIVALY DOSPELÝCH** – Empire Tennis Centrum na Ulici Jána Hajdóczyho každoročne patrí aj dvom vrcholným antukovým turnajom dospelých. Druhé dejstvo konfrontácie žien, pod názvom Empire Trnava Cup (dotácia 25-tisíc USD), ovenčilo českú reprezentantku Sandru Záhlavovú z Plzne. Vo finále zostala na jej rakete Bratislavčanka Lenka Juriková (2:6, 6:3, 6:1). Tiež štvorhra sa stala korisťou českej dvojice, Ivety Gerlovej s Luciou Kriegsmannovou. Jihlavčanky v rozhodujúcom stretnutí o víťaznú trofej deklasovali Slovenky Michaelu Hončovou a Lenku Wienerovú 6:2, 6:1. Trnavskému publiku sa celkovo predstavili tenistky zo 14 štátov. V druhej polovici septembra zasa dostalo priestor súperenie mužov. Keďže ich 5. ročník najväčšieho antukového turnaja na Slovensku, ATP Challenger Trophy (dotácia 75.000 USD), sa skončil po uzávierke tohto čísla Noviniek z radnice, víťazov singlovej i deblovej súťaže predstavíme v ďalšom vydaní nášho mesačníka.

■ **RAKETOVÝ ÚVOD NOVÁČIKA** – Futbal v Modranke si pripomína 90. výročie svojho jestvovania. Vzácné jubileum oslávili zverenci Jozefa Šurana postupom do 6. ligy. Po letnom odchode známeho trénera na asistentský post v A-tíme ligového Spartaka Trnava, prevzal žezlo kouča v ŠK Modranka Vojtech Žitný. Pod jeho taktovkou dokazuje nováčik oblastných majstrovstiev, že vo vyššej súťaži nehodlá byť iba do počtu. Prijemným prekvapením bol raketový štart futbalistov z tejto trnavskej štvrte: vyhrali úvodných šesť kôl (skóre 22:2).

■ **EURÓPSKY ŠAMPIÓN POMOHOĽ SLÁVISTOM** – Najväčším lákadlom septembrových majstrovstiev SR v atletike družstiev v Trnave bol štart úradujúceho majstra Európy v hode kladivom, 33-ročného slávistu Libora Charfreitaga. Prvenstvom v kladive a štvrtým miestom v guľi pomohol mužom Slávie Trnava k získaniu bronzových medailí v národnom šampionáte tímov. Na ďalšiu prípravu v americkom Dallase odletel Libor 27. septembra. Na Slovensko opäť príde v decembri. „Okrem účasti na slávnostnom vyhlásení Atléta roka plánujem aj štart v domácej Silvestrovskej cene v hode atletickým bremenom,“ prezradil úspešný Trnavčan.

■ **JARMOČNÝ TRNAVA CUP V HOKEJBALE** – Bohatý program športových podujatí počas Tradičného trnavského jarmoku, najväčšieho a najstaršieho na Slovensku, spestril 1.

ročník hokejbalového turnaja. Pod strechou zimného štadióna súperilo počas dvoch dní sedem klubov. Jarmočný Trnava Cup 2010, konečné poradie: 1. Raptors Bratislava, 2. Scorpions Považská Bystrica, 3. Watberg Senec, 4. Heroes Nemšová, 5. Scorpions Pezinok, 6. Trnava Pretorians, 7. Baroni Senica.

■ **HALOVÝ FUTBAL AJ ŠACHOVÁ SIMULTÁNKA** – Do skupiny zaujímavých jesenných podujatí na športovom poli patrí medzinárodný turnaj priateľstva v halovom futbale o Pohár srbského veľvyslanca v SR. Za účasti ôsmich družstiev sa bude hrať na palubovke Mestskej športovej haly v Trnave v sobotu 16. októbra od pol deviatej. Podľa slov jeho zakladateľa a hlavného realizátora Staneho Ribiča z neinvestičného fondu Prameň nádeje, popri zápelení halových futbalistov spestrí sviatočný deň aj šachová simultánka.

Zeleninové jedlá zo súťaže Dni zdravia 2010

Zelerová nátierka

Potrebuje: veľký zeler, 100 g vlašských orechov, 4 strúčiky cesnaku, 2 lyžice olivového oleja, soľ, citrónovú šťavu.

Zeler uvaríme v šupke, osúpeme, rozmixujeme, pridáme cesnak a posekané orechy. Dochutíme soľou a citrónovou šťavou.

Jaternica z pohánky

Potrebuje: olivový olej, cibuľu, droždie, pohanku, rascu, majoránku, soľ, cesnak
Spoločne podusíme na 2 polievkových lyžiciach olivového oleja a na 2 lyžiciach vody veľkú cibuľu nakrájanú na kocky a kocku droždia. Pridáme 4 dl pohanky uvarenej v 6 dl vody, rascu, majoránku, soľ a nakoniec 2 strúčiky cesnaku. Podávame so zemiakmi, alebo ako nátierku.

Recepty do súťaže poslala G. Kollárová, lektorka zdravej výživy.

Rubriku pripravuje MUDr. Bohumil Chmelík

Odvoz rastlinného odpadu zo záhrad

Vzhľadom na to, že značnú časť veľkorozmerného odpadu tvorí v jesennom období biologicky rozložiteľný odpad (orezy porastov zo záhrad) bude vykonávať spoločnosť .A.S.A. Trnava, s. r. o., jeho zber a odvoz v nasledovných lokalitách a termínoch:

■ **9. októbra od 7.00 h:** Kopánka I. a II, rodinné domy na sídlisku Vodáreň a Zátvor (mestská časť ohraničená ulicami Bučianska – Rybníková – Šrobárova – T.Vansovej) a mestská časť Vozovka (časť ohraničená ulicami Spartakovská – Sladovnícka – Nobelova – severný obchvat)

■ **16. októbra od 7.00 h:** Špiglsál (mestská časť ohraničená ulicami Ružindolská – Hospodárska – Park J. Kráľa)

■ **23. októbra od 7.00 h:** Tulipán a Vajslova dolina

Podmienkou je, že konáre budú v spomínaných termínoch pripravené pred nehnuteľnosťami tak, aby bol k nim bezproblémový prístup a aby neznemožňovali používanie chodníkov pre chodcov. Po odvoze konárov je povinný každý majiteľ nehnuteľnosti vyčistiť si príľahlý chodník. Upozorňujeme občanov na včasné vyloženie konárov, pretože na každej z ulíc v uvedených lokalitách bude zrealizovaný iba jednorazový zber.

Pracovníkov zodpovedných za túto činnosť nájdete na tel. číslach 0903 576 290, 0903 473 972.

Zber veľkorozmerného a rastlinného odpadu

Veľkokapacitné kontajnery na jesenný zber veľkorozmerného odpadu budú rozmiestnené od 22. októbra do 26. októbra v Modranke, na Oravnom, Medziháji, Kočišskom a Farárskom.

Kontajnery budú priebežne odvázané a nahrádzané prázdnyimi. Žiadame občanov, aby do kontajnerov neukladali biologický odpad, ako sú konáre stromov, časti viniča ap. Tento odpad treba ukladať vedľa kontajnerov. Mesto dôrazne upozorňuje podnikateľské subjekty, že je zakázané vyvážať do kontajnerov odpad z prevádzok. Akcia má poslúžiť výlučne občanom, aby sa zbavili vlastného veľkorozmerného odpadu. Voči firmám nerešpektujúcim tento zákaz môžu byť vyhovené sankčné postihy v zmysle platných právnych noriem.

Občania centrálnej časti mesta majú k dispozícii celoročne zberné dvory. Počas jesenného zberu odpadu bude ich prevádzková doba rozšírená. Žiadame preto občanov, aby veľkorozmerný odpad odvážali a ukladali iba do zberných dvorov.

Harmonogram prevádzkovej doby všetkých zberných dvorov v čase jesenného upratovania:

Sobota 23. októbra: 8.00 h – 19.00 h

Nedeľa 24. októbra: 8.00 – 15.00 h

Bližšie informácie týkajúce sa prevádzky zberných dvorov je možné získať priamo na zberných miestach. Prevádzkovateľom zberných dvorov je spoločnosť .A.S.A. Trnava, s. r. o, tel. č.: 5513 754

Zoznam zberných dvorov:

Mikoviniho ul. (pri moste nad Trnávku)

Cukrová ulica (za areálom Slávie)

A. Kmeťa (Kopánka)

J. G. Tajovského (Prednádražie II)

J. Bottu (pri ZŠ)

Sasinkova (Družba)

Nové zákaznícke centrum TT-KOMFORT

Od 5. októbra 2010 je otvorené nové moderné zákaznícke centrum v budove TT-KOMFORT-u na Františkánskej 16.

Presun dočasne presťahovaných spolupracovníkov z Trhovej ulice do nových priestorov sa uskutoční 4. októbra 2010 bude prebiehať. Z tohto dôvodu bude v tento deň budova TT-KOMFORT-u pre verejnosť zatvorená, preto prosíme zákazníkov o zhovievavosť.

Nové stránkové hodiny platné od 5. októbra 2010

Pondelok 8.00 – 16.30

Utorok 8.00 – 12.00

Streda 8.00 – 16.30

Štvrtok 8.00 – 16.30

Piatok 8.00 – 12.00

Bez obedňajšej prestávky

Nové pokladničné hodiny platné od 5. októbra 2010

Pondelok 8.00 – 14.30

Utorok 8.00 – 11.30

Streda 8.00 – 16.00

Štvrtok 8.00 – 14.30

Piatok 8.00 – 11.30

Obedňajšia prestávka: 11.30 – 12.00

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR, Múzejné námestie 3

EXPOZÍCIE:

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ludová hrnčina, Ludový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálné pamiatky

VÝSTAVY:

■ KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY

výstava zo zbierok Západoslovenského múzea predĺžená do 16. januára 2011

■ TRNAVSKÉ DROBNOSTI

Výstava potrvá do 30. apríla 2011

■ ZREŠTAUROVANÉ TERČE

Výstava terčov Spolku trnavských ostrorelcov, ktoré boli v rokoch 2007 – 2009 zreštaurované s finančnou pomocou grantového systému MKSR

■ MAROKO

dokumentárna výstava do 28. 2. 2011

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Z dejín stredovekej Trnavy (zbierkové predmety z archeologického depozitára)

PODUJATIA

■ CHEMICKÝ JARMOK

– CHÉMIA VČERA A DNES

spríevodné podujatie k 375. výročiu založenia Trnavskej univerzity

1. októbra 2010 v záhradách

Západoslovenského múzea v Trnave

Podujatie pod záštitou predsedu TTSK

Tibora Mikuša a primátora Mesta Trnava Štefana Bošnára

■ NEDELE V MÚZEU

v koncertnej sále Západoslovenského múzea v Trnave – klariskom kláštore

3. októbra o 15.00 - prednáška ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – ZBERATEĽ – Mgr. Aneta Cintulová, etnologička ZsM

neделе 10., 17., 24. a 31. októbra 2010 od

15.00 prezentácie DVD pre návštevníkov

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZÍCIE:

Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

■ 1.október - Medzinárodný deň hudby

– voľný vstup

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY

– OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

■ NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA

a GRAND PRIX BIB 1967 – 2009

dve výstavy z Medzinárodného domu umenia pre deti BIBIANA do 9. januára 2011

EXPOZÍCIA:

WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO

SOCHÁRA A MEDAILÉRA

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

1. piatok 10.00 ■ ADELKINA CESTA
ZA ŠŤASTÍM

3. nedeľa 16.00 ■ POHÁDKY Z KOUZELNÉHO
KABÁTU

Divadelná agentúra BERUŠKA, Praha

4. pondelok 10.00 ■ 800 MÍL PO AMAZONKE

5. utorok 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI

6. streda 19.00 ■ ZMIERENIE alebo

DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH

7. štvrtok 19.00 ■ TAJOMSTVO GRETY
GARBO

15. piatok 10.00 ■ PANDORINA SKRINKA

– verejná generálka

19.00 ■ PANDORINA SKRINKA –

predpremiéra

16. sobota 19.00 ■ PANDORINA SKRINKA

– PREMIÉRA

19. utorok 19.00 ■ VŠETKO O ŽENÁCH

20. streda 19.00 ■ PANDORINA SKRINKA

21. štvrtok 19.00 ■ VŠETKO O MUŽOCH

22. piatok 10.00 ■ OSTROV OBJAVOV

24. nedeľa 19.00 ■ VEŘEJNÉ OKO, Divadlo
Palace Theatre Praha

27. streda 19.00 ■ **BENÁTKY POD SNEHOM**
28. štvrtok 10.00 ■ **ZMIERENIE** alebo
DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
15.00 ■ **MESIAC ÚCTY K STARŠÍM (TTSK)**
29. piatok 10.00 ■ **MACO MAŤO** hľadá
hniezdo
30. sobota 15.00 ■ **GRAND PRIX** Slovakia
2010 v športovej kulturistike

Štúdio

14. štvrtok 19.00 ■ **MÁŠA A BETA**
19. utorok 10.00 ■ **PLEŠATÁ SPEVÁČKA**
21. štvrtok 10.00 ■ **VOLAKEDY A DNES**

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

Výstavy

Kopplova vila

■ **BOHDAN HOSTIŇÁK**

Predstavenie svojskej symbolickej
maliarskej tvorby autora, ktorý pretavuje
aktuálnu problematiku sveta cez bohatú
škálu oživených kultúrnych archetypov
a symbolov sústredených na určitú tému.
Kurátor: Vladimír Beskid

Otvorenie výstavy: 21. októbra o 18.00 h
Výstava potrvá do 21. 11. 2010

■ **MIRO ŠVOLÍK: VEĽKÁ ŽENA malý muž**

Retrospektívne predstavenie tvorby
znáameho slovenského fotografa žijúceho
v Prahe, venujúceho sa inscenovanej
fotografii kombinovanej s výtvarnými
prvkami a fotografickým montážami

Kurátor: Vladimír Beskid

Výstava potrvá do 17. 10. 2010

klub 3, Kopplova vila

■ **Jakub Reken: ČASOZBERY**

Predstavenie tvorby mladého slovenského
autora, študenta VŠVU – maľba spojená
s videom

Kurátor: Vladimír Beskid

Výstava potrvá do 17. 10. 2010

nádvorie Galérie Jána Koniarka

■ **Matúš Lányi: KATEDRÁLA**

Otvorenie nového projektu v rámci EXIN
– exteriérová inštalácia

Kurátor: Vladimír Beskid

Výstava potrvá do 17. 10. 2010

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ **Pavla Sceranková: TÝMPÁDOM NIČ**

Inštalácia – predstavenie aktuálnej tvorby
autorok

Kurátor: Miroslav Zajac

Výstava potrvá do 31. 10. 2010

Stále expozície:

■ **JÁN KONIAREK (1878 – 1952)**

zakladateľ moderného slovenského
sochárstva

■ **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické

umenie 20. storočia

GALÉRIA PORTRÉTOV – výber diel z kolekcie

portrétneho žánru reprezentujúce
vývoj portrétneho maliarstva od konca
18.storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

■ **1. októbra o 9.45 h**

ŽIVÝ KONCERT POPULÁRNEJ HUDBY pre
študentov pri príležitosti Medzinárodného
dňa hudby – hudobné oddelenie,
Ul. M. Schneidera Trnavského 5

■ **3. – 5. októbra**

KOLOKVIUM ČESKÝCH, MORAVSKÝCH A SLOVENSKÝCH BIBLIOGRAFOV 2010

Stretnutie odborníkov a prezentácia
výsledkov v oblasti českej, moravskej
a slovenskej bibliografie. Sprievodným
podujatím bude výstava v priestoroch
čítarne knižnice: Anton Augustín Baník,
kultúrny historik, bibliotekár, archívár,
hudobný skladateľ a pracovník SSV v Trnave
– 110. výročie narodenia

Hotel Inka – kongresová sála

KJF – čítareň (výstava A. A. Baník)

■ **7. októbra o 17.00 h v čítarni**

ZÁHORÁCKO-KOCÚRKOVSKÉ BALENIE

Fórum humoristov

Hostia: Natália Murat-Oravcová, Milan Stano,
Jozef Moravčík Jakubovec, Renáta Biksadská
Moderuje: Mikuláš Jarábek

■ **12. októbra o 17.00 h**

MARGITA KÁNIKOVÁ: V ZNAMENÍ PÚPAVY.

Fragmenty zo života básnika Andreja

Žarnova – prezentácia druhého vydania knižky
Moderuje: Pavol Tomašovič
hudobné oddelenie, Ul. M. Schneidera
Trnavského 5

■ **18. októbra o 10.00 h v čítárni**
ZLATÁ SVADBA

Prezentácia knižky za účasti autorov
Lubomíra Feldeka a Miroslava Cipára,
v spolupráci s vydavateľstvom Columbus

■ **22. októbra o 17.00 h**
JAN-MATĚJ RAK

HRÁ PÍSNĚ PRO POSLEDNÍ HOSTY

V spolupráci s Českým spolkom v Trnavskom
regióne pri príležitosti výročia vzniku 1.
Čs. republiky – hudobné oddelenie, Ul. M.
Schneidera Trnavského 5

■ **26. októbra o 14.00 h v Zrkadlovej**
sieni Divadla Jána Palárika
MEDZINÁRODNÝ LITERÁRNY FESTIVAL
JÁNA SMREKA

Stretnutie trnavskej verejnosti s básnikmi
z celého sveta. Hlavným organizátorom
je OZ Svetový kongres básnikov.
Spoluorganizátor: Divadlo Jána Palárika
v Trnave

Súťaže pre deti

■ **22. októbra o 15.00 h**

v oddelení pre deti

KUFOR PLNÝ VEDOMOSTÍ

Zábavno-vedomostná súťaž pre deti

Jesenné prázdniny v knižnici

■ **29. októbra o 10.00 h**

v oddelení pre deti

MALOVANÁ JESEŇ – tvorivá dielňa

■ **2. novembra o 10.00 h**

v oddelení pre deti

JESENNÝ MILIONÁR

PODIVUHODNÉ PUTOVANIE

S JÁNOM ULÍČIANSKYM

do sveta rozprávok a veselých príbehov
Pisomná literárna súťaž pre deti
o jubilujúcom autorovi. Súťažné otázky
nájdete v oddelení pre deti a na pobočkách
Prednádrazie, Vodáreň a Tulipán. Súťaž
potrvá do konca októbra 2010

*Západoslovenské múzeum, Galéria Jána
Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica
Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pô-
sobnosti Trnavského samosprávneho kraja*

MESTO TRNAVA VÁS POZÝVA

KINO HVIEZDA

1. – 4. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ LET 'S DANCE 3
5. 10. FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ UMIERAJÚCE ZVIERA
20.00 h ■ HLBOKÝ SPÁNOK
6. 10. o 19.30 h ■ Vystúpenie speváka
Karola Plíhala
7. – 9. 10. ■ ZOOM+ Medzinárodný festival
vokálnej hudby
10. – 11. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ SEXI 40
12. 10. FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ RENESANCIA
20.00 h ■ UŽÍVAJ SI, AKO SA LEN DÁ!
13. – 14. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ SEXI 40
15. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ KAJÍNEK
16. 10. ■ EUROFOLKLÓR – spevácky zbor

TECHNIK-AKADEMIK

17. – 18. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ KAJÍNEK
19. 10. FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ UKRUTNE ŠTASTNÍ
20.00 h ■ ZMLUVA S VRAHOM
20. 10. o 18.00 h ■ NOC V KINE
21. – 25. 10. 2010 ■ KARATE KID
21. 10. o 17.30 a 19.30 h, 22. – 25. 10. iba
o 16.00 h
22. – 25. 10. o 18.00 a 20.00 h ■ ROMÁN PRO
MUŽE
26. 10. FILMOVÝ KLUB NAOKO
18.00 h ■ OUTSIDER
20.00 h ■ BIELA STUHA
27. – 28. 10. o 17.30 a 19.30 h ■ VRAHÚNI
29. 10. – 1. 11. o 17.30 a 19.30 h ■ KUNG FU
KYBORG

DETSKÉ PREDSTAVENIA

2. 10. o 16.30 h ■ ZUBNÁ HLIADKA – propagačná akcia o zubnej hygiene
3. 10. o 13.30 a 15.30 h ■ MADAGASKAR
10. 10. o 13.30 15.30 h ■ IMPYHO ZÁZRAČNÝ OSTROV
17. 10. o 13.30 a 15.30 h ■ PLANÉTA 51
24. 10. o 13.30 h ■ LIŠIAK RENART
30. – 31. 10. ■ PERRY JACKSON: ZLODEJ BLESKU
30. 10. o 15.30 h, 31.10. o 13.30 a 15.30 h

KULTÚRA A SPOLOČNOSŤ

■ 7. – 9. októbra v kine Hviezda ZOOM+

Tretí ročník medzinárodného a cappella festivalu v Trnave

■ 10. októbra o 14.00 h v Katedrále sv. Jána Krstiteľa MIMORIADNA SV. OMŠA PRE STARŠÍCH, CHORÝCH A ICH OPATROVATEĽOV

Organizátori:

OZ Centrum pomoci a vzdelávania,
OZ Katolícka jednota Slovenska

■ 10. októbra od 9. do 14.00 h v Mestskej športovej hale AKVATERA

Najväčšia akvaristicko-teraristická burza na Slovensku, počas ktorej sa stretnú pri 130 stoloch účastníci zo Slovenska, Čiech, Rakúska a Maďarska
Viac na www.akvatera.s

■ 12. októbra o 17.00 h v hudobnom oddelení knižnice Juraja Fándlyho, Ul. M. Schneidera Trnavského 5 V ZNAMENÍ PÚPAVY

Fragmenty zo života básnika Andreja Žarnova

prezentácia knihy Margity Kánikovej

recituje: Ján Rampák,

hudba: Maroš Kubeš

moderuje: Pavol Tomašovič

Predaj knihy a autogramiáda

Organizátori: Trnavský samosprávny kraj, Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, Nadácia Trnava Trnavčanom

■ 13. – 14. októbra v Mestskej športovej hale na Rybníkovej ulici VELTRH PRE SENIOROV

Kultúrno-spoločenské a osvetové programové pásmo pri príležitosti Mesiaca úcty k starším,

vstup na podujatia je voľný

■ 16. októbra o 18.00 h v kine Hviezda

EUROFOLKLÓR – ľudová pieseň krajín Európskej únie

Koncert miešaného speváckeho zboru TECHNIK AKADEMIK so sprievodom TRNAVSKÉHO KOMORNÉHO ORCHESTRA – 27 ľudových piesní v úprave Pavla Procházku pre zbor a orchester z každej krajiny EÚ
Vstupné 2 eurá, predpredaj – TINS v mestskej veži, pred koncertom v kine Hviezda

■ 31. októbra o 14.30 h pred radnicou ZA TAJOMSTVAMI KRÝPT TRNAVSKÝCH KOSTOLOV

Počas tematickej prehliadky mesta záujemcovia nahliadnu do krýpt Kostola sv. Jakuba, Kostola sv. Anny a karnera pri Bazilike sv. Mikuláša

ZÁPADNÉ KRÍDLO RADNICE

■ 7. októbra o 17.00 h GENIUS LOCI TRNAVY

Vernisáž tretieho ročníka súťažnej výstavy fotografií spojená s odovzďávaním ocenení

■ 19. októbra od 15.00. do 18.00 h VÝTVARNÝ WORKSHOP

združenia umelcov BonArt, vstup voľný

■ 21. októbra o 17.00. h PRELET SPEKTROM

Predajná výstava združenia umelcov BonArt spojená s prezentáciou výsledkov výtvarného workshopu

■ 26. októbra o 19.00 h RAKURS

literárno-hudobno-výtvarný večer

Host: Rado Tomáš, autorské čítanie z básnickej zbierky Vlčie svadby
hudba: Romanika, maľba: Oxana Luk

DIVADELNÉ ŠTÚDIO DISK

■ **28. októbra o 20.00 h**
Divadelné štúdio DISK Trnava
ORGANON – PREMIÉRA!
Autori: B. Uhlár a kol. DISK
réžia: Blaho Uhlár
Účinkujú: Monika Babicová, Jozef Belica, Milan Brežák, Daniel Duban, Monika Chudá, Alžbeta Jurkovičová, Ivan Kazimír, Pavol Lančarič, Miroslav Míhlálek, Ján Rampák, Alžbeta Sersenová, Branislav Sokol, Petra Sokolovská

MESTSKÝ AMFITEÁTER

■ **2. októbra o 20.00 h CAFE DE NUIT**
so Zdenou Studenkovou
■ **16. októbra o 20.00 h**
CAROLINE HITLAND z Nórska
■ **20. októbra o 20.00 h**
BORIS ČELLÁR + LUCIA LUŽINSKÁ
■ **27. októbra o 20.00 h BORIS ČELLÁR**
+ BOSSANOVA projekt s Kubáncom LAZAROM

ZDRAVÉ MESTO

■ **2. októbra o 15.00 h**
v kine Hviezda
ZUBNÁ HLIADKA
Mili rodičia, ak chcete naučiť svoje deti ako si správne čistiť zuby, prídte na predstavenie o Bacilovi Cecilovi a Bacilke Milke, ktorí si nežijú v ústach malého chlapca Viktora

■ **19. októbra o 16.30 h v zasadacej miestnosti Tatraskla na Trhovej ulici**
DOMÁCE NÁSILIE – Diskusné fórum
V intímnej atmosfére dôvery sa budete môcť porozprávať s lektorkou Mgr. Andreou Tóthovou z Azylového centra Tamara o probléme domáceho násillia, ktoré je často zatajované

KALOKAGATIA

Ponuka záujmových činností v školskom roku 2010 / 2011:

Aj v tomto školskom roku ponúka Kalokagatia – Centrum voľného času v Trnave na Streleckej ulici široké spektrum záujmovej činnosti v oblastiach kultúry, techniky a športu. Vzdelávacie poukazy, ktoré žiaci dostávajú v školách na aktivity vo voľnom čase, môžu odovzdať aj do Kalokagatie – Centra voľného času. Vzdelávaci poukaz má finančnú hodnotu, ktorá Kalokagatii pomôže pri skvalitňovaní krúžkovej činnosti.

Oblasť kultúry: Hra na klasickú, elektrickú a basovú gitaru, hudobné skupiny, hip-hop tance, brušné tance, disko tance, break dance, detský folklórny súbor Trnavček, tanečná prípravka pre najmenších, výtvarný a keramický krúžok, tvorivé dielne pre deti aj rodičov

Oblasť techniky: Počítače – základy, programovanie, plastikovní modelári

Oblasť športu: Šach, stolný tenis, kurz sebaobrany, capoeira, kalanetika a joga pre dospelých
Informácie: cvc.trnava.sk, 033 3236 697

ŠPORT

■ **16. októbra od 8.30 h v Mestskej športovej hale**
HALOVÝ FUTBAL
A ŠACHOVÁ SIMULTÁNKA
Medzinárodný turnaj priateľstva o Pohár srbského veľvyslanca v SR spestrený šachovou simultánkou

Mesto Trnava a Stredisko sociálnej starostlivosti

vás pozývajú na

VEL'TRH PRE SENIOROV

pri príležitosti Mesiaca úcty k starším

13. a 14. októbra 2010

**v Mestskej športovej hale
na Rybníkovej ulici**

Streda 13. októbra

10.00 h **SLÁVNOSTNÉ
OTVORENIE VEL'TRHU**

MAŽORETKY – seniorky z Brestovian

NA TÚ NAŠU NÔTU

Vystúpenia folklórnych súborov
a dychoviek z Trnavy a okolia

BEZPEČIE A ISTOTA SENIOROV

prednáška koordinátora preventívnych
programov Mestskej polície Trnava

ZDRAVÁ VÝŽIVA V ZRELOM VEKU

prednáška

14.00 h **IV. ROČNÍK BEHU A CHÔDZE
REUMATOLÓGOV A REUMATIKOV**

16.00 h **SO ŠVIHOM A ELEGANTNE**

Módna prehliadka

17.00 h **ROBO KAZÍK ZABÁVA**

spoločenský večer

Štvrtok 14. októbra

10.00 h **OTVORENIE DRUHÉHO DŇA**

– príhovory hostí

NA TÚ NAŠU NÔTU

Vystúpenia folklórnych súborov
a dychoviek z Trnavy a okolia

NEMÁME ČAS ZOSTARNÚŤ

Prezentácie a vystúpenia jednotlivých
denných centier pre seniorov

OČKOVANIE PROTI CHRÍPKKE U SENIOROV

prednáša MUDr. Miriam Ondicová,
Regionálny úrad verejného zdravotníctva

VÝROBA A SPRACOVANIE SYROV

prednáška

ŽIJEME AKTÍVNE

Ukážky cvičenia pre seniorov – Body fit
klub

POVIEM VÁM TO PIESŇOU

spieva Marián Bango

Sprievodné aktivity a ponuky:

Masáže, meranie tlaku, tuku, typológia
pletí, vizážistka, zdravotnicke potreby,
ortopedická obuv, bioštyl, zdravé
potraviny, poradenstvo, knihy, syry,
kvety, wellness pobyty, lekáreň,
bio-oblátky, medovina, občerstvenie

Zoom+

Tretí ročník medzinárodného a cappella festivalu v Trnave

Štvrtok 7. októbra o 19.00 h

SKLO, Slovensko

AFFETTO, Česká republika

www.zoomplus.sk

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

Piatok 8. októbra o 19.00 h

BIT, Slovinsko

MEZZOTONO, Taliansko

Sobota 9. októbra o 19.00 h

ManSound, Ukrajina

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.